

T.C.
AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**FARKLI SPOR BRANŞLARINDA ALGILANAN ANTRENÖR
DAVRANIŞLARININ SPORCULARIN ÖRGÜTSEL
BAĞLILIĞINA ETKİSİ**

ADEM EVCİL
YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Prof. Dr. Kürşat KARACABEY

Bu tez Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından
..... proje numarası ile desteklenmiştir.

AYDIN-2020

KABUL VE ONAY SAYFASI

T.C. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı çerçevesinde Adem EVCİL tarafından hazırlanan “Farklı Spor Branşlarında Algılanan Antrenör Davranışlarının Sporcuların Örgütsel Bağlılığına Etkisi” başlıklı tez, aşağıdaki jüri tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi: 16/01/2020

Üye (T.D.) : Prof. Dr. Kürşat KARACABEY Aydın Adnan Menderes
Üniversitesi
Üye : Prof. Dr. Özcan SAYGIN Muğla Sıtkı Koçman
Üniversitesi
Üye : Dr. Öğr. Üyesi Halil TANIR Aydın Adnan Menderes
Üniversitesi

ONAY:

Bu tez Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca yukarıdaki jüri tarafından uygun görülmüş ve Sağlık Bilimleri Enstitüsünün ..... tarih ve ..... sayılı oturumunda alınan ..... nolu Yönetim Kurulu kararıyla kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Cavit KUM
Enstitü Müdür V.

TEŞEKKÜR

Yüksek lisansa başladığım günden bugüne kadar şahsımdan desteğini, bilgi ve birikimini esirgemeyen değerli danışmanım Prof. Dr. Kürşat KARACABEY 'e, bu çalışmadaki ölçeklerin kullanılması için gerekli izni veren ve desteğini esirgemeyen Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi öğretim üyesi Doç. Dr. Hanifi ÜZÜM'e teşekkürü bir borç bilirim.

Çalışmam süresince benden dostluğunu esirgemeyen değerli hocam, dostum Doç. Dr. Dündar YENER'e her şey için teşekkür ederim.

Tez çalışmam süresince gösterdikleri sabır, özveri ve destekleri için öncelikle eşime, aileme ve arkadaşlarıma ayrı ayrı teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY SAYFASI	i
TEŞEKKÜR	ii
İÇİNDEKİLER	iii
TABLolar DİZİNİ	v
ÖZET	viii
ABSTRACT	x
1. GİRİŞ	1
1.1.Problem cümlesi	4
1.2. Araştırmanın Amacı	4
1.3. Alt problemler	4
1.4. Araştırmanın Önemi	5
1.5. Sayıtlılar	5
1.6. Sınırlılıklar	5
1.7. Tanımlar	6
2. GENEL BİLGİLER	7
2.1. Örgütsel Bağlılık Tanımı	7
2.2. Örgütsel Bağlılığın Önemi	8
2.3. Örgütsel Bağlılığa İlişkin Sınıflandırmalar	8
2.3.1. Allen ve Meyer'in örgütsel bağlılık modeli	9
2.4. Örgütsel Bağlılığı Etkileyen Etmenler	10
2.4.1 Kişisel etmenler	10
2.4.2. Örgütsel Etmenler	11
2.4.3. Örgüt dışı faktörler	11
2.5. Örgütsel Bağlılığın Sonuçları	12
2.5.1. Performans	12
2.5.2. Devamsızlık/ İşe düzenli devam etme	13
2.5.3. İş gücü ve işten ayrılma niyeti	13
2.5.4. Motivasyon	13
2.6. Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar	14
2.7. Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar	18
3. GEREÇ ve YÖNTEM	22

3.1. Araştırmanın Modeli	22
3.2. Araştırma Grubu	23
3.3. Veri Toplama Araçları	23
3.3.1. Algılanan Antrenör Tutum ve Davranış Ölçeği (AATDÖ)	23
3.3.2. Elit Sporcu Örgütsel Bağlılık Ölçeği (ESÖBÖ)	24
3.4. Verilerin Toplanması	25
3.5. Verilerin Analizi	25
4. BULGULAR	28
4.1. Demografik Bilgiler	28
4.2. Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular	30
4.3. İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular	41
4.3. Üçüncü Alt Probleme ait Bulgular	54
5. TARTIŞMA	56
5.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Tartışma	56
5.2. İkinci alt Probleme Yönelik Tartışma	57
5.3. Üçüncü Alt Probleme Yönelik Tartışma	60
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	61
6.1. Sonuçlar	61
6.2. Öneriler	63
KAYNAKLAR	64
EKLER	69
EK 1. Kişisel Bilgi Formu	69
EK 2. Elit Sporcu Örgütsel Bağlılık Ölçeği (ESÖBÖ)	70
EK 3. Algılanan Antrenör Tutum Ve Davranışları Ölçeği (AATDÖ)	71
Ek 4. Ölçek Kullanma İzni	73
Ek 5. Bolu Valiliği İzin Dilekçesi	74
Ek 6. Bolu Gençlik ve Spor Müdürlüğü İzin Dilekçesi	75
Ek 7. Etik Kurul Raporu	76
ÖZGEÇMİŞ	77

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1. Yaş, spor branşı ve spor yılı değişkeni	25
Tablo 2. Yaş, spor branşı, spor yılı değişkenleri yeniden düzenleme	26
Tablo 3. Araştırmaya katılan sporcuların demografik bilgileri	28
Tablo 4. Araştırmaya katılan sporcuların demografik bilgileri birleştirilmiş hali.....	29
Tablo 5. Katılımcıların yaşının ve antrenörlerin tutum ve davranışlarının normalliği.....	30
Tablo 6. Yaş değişkenine göre alt boyutların analizi.....	31
Tablo 7. Yaş değişkenine göre alt boyutların sıra ortalamaları ve sıra toplamları.....	31
Tablo 8. Katılımcıların cinsiyeti ile antrenör tutum ve davranışlarının normalliği.....	32
Tablo 9. Cinsiyet değişkenine alt boyutların analizi.....	32
Tablo 10. Cinsiyet değişkenine göre alt boyutların sıra ortalamaları ve sıra toplamları.....	33
Tablo 11. Katılımcıların spor branşlarının antrenör davranışları ile normalliği.....	33
Tablo 12. Katılımcıların spor branşları ile antrenör davranışları alt boyutunun Kruskal Wallis sonucu.....	34
Tablo 13. Uzak doğu sporları ve raket sporları ile uğraşan sporcuların Mann Whitney-U testi analizi.....	34
Tablo 14. Uzak doğu sporları ve raket sporları ile uğraşan sporcuların Mann Whitney-U testi p değeri.....	34
Tablo 15. Minder sporları ve raket sporları ile uğraşan sporcuların Mann Whitney-U testi analizi.....	35
Tablo 16. Minder sporları ve raket sporları ile uğraşan sporcuların Mann Whitney-U testi p değeri.....	35
Tablo 17. Takım sporları ve raket sporları ile uğraşan sporcuların Mann Whitney-U testi analizi.....	35
Tablo 18. Sporcuların yapmış oldukları spor türünün alt boyutlara göre normalliği.....	36
Tablo 19. Spor türünün antrenör davranışları alt boyutları ile ilişkisi.....	36
Tablo 20. Bilgi ve beceri alt boyutunda spor türünün alt boyutları sıra ortalamaları.....	37
Tablo 21. Sporcuların algılanan antrenör davranışlarının alt boyutları ile normalliği.....	37
Tablo 22. Sporcuların spor yılları ile antrenör davranışlarının alt boyutları arasındaki ilişki...	37
Tablo 23. Karakteristik özellikler ve adaletli olma alt boyutunun spor yılına göre sıra ortalamaları.....	38

Tablo 24. Sporcuların eğitim düzeyleri ile antrenör davranışlarının alt boyutlarının normallliği.....	38
Tablo 25. Sporcuların eğitim durumunun antrenör davranışları alt boyutları ile ilişkisi.....	39
Tablo 26. İlköğretim ve üniversite gruplarının karşılaştırılması.....	39
Tablo 27. Sporcuların eğitim düzeylerinde ilköğretim ile üniversite gruplarının sıra ortalamaları.....	40
Tablo 28. Sporcuların eğitim düzeylerinde lise ve üniversite gruplarının karşılaştırılması....	40
Tablo 29. Sporcuların eğitim düzeylerinde lise ve üniversite gruplarının sıra ortalamaları....	40
Tablo 30. Antrenörlerin cinsiyeti ile antrenör davranışları alt boyutlarının normallliği.....	41
Tablo 31. Katılımcıların yaş değişkeni ile örgütsel bağlılıklarının alt boyutları arasındaki verilerin normallği.....	41
Tablo 32. Katılımcıların yaş değişkeninin örgütsel bağlılığın alt boyutları ile karşılaştırılması.....	42
Tablo 33. Katılımcıların yaşı ile yabancılaşma alt boyutunda sıra ortalamalarının karşılaştırılması.....	42
Tablo 34. Sporcuların cinsiyeti ile örgütsel bağlılığın alt boyutları verilerinin normallği....	43
Tablo 35. Sporcuların cinsiyetleri ile örgütsel bağlılığın alt boyutlarındaki ilişki.....	43
Tablo 36. Katılımcıların spor branşları ile örgütsel bağlılık alt boyutlarının normallği.....	44
Tablo 37. Katılımcıların spor branşları ile örgütsel bağlılığın alt boyutları arasındaki ilişki.....	44
Tablo 38. Uzak doğu sporları yapan sporcular ile raket sporları yapan sporcuların karşılaştırılması.....	45
Tablo 39. Uzak doğu sporları ve raket sporları arasındaki sıra ortalamalarının karşılaştırılması.....	45
Tablo 40. Raket sporları yapan sporcular ile minder sporu yapan sporcular arasındaki ilişki.....	46
Tablo 41. Raket sporları ile uğraşan sporcular ile minder sporları ile uğraşan sporcuların sıra ortalamaları karşılaştırması.....	46
Tablo 42. Raket sporları ile takım sporlarının örgütsel bağlılığın alt boyutları arasındaki ilişki.....	47
Tablo 43. Raket sporları ve takım sporları gruplarının sıra ortalamalarının karşılaştırılması.....	47
Tablo 44. Sporcuların yapmış oldukları sporun türü ile örgütsel bağlılığın alt boyutlarının dağılımı.....	48

Tablo 45. Spor türünün örgütsel bağlılığın alt boyutları ile ilişkisi.....	48
Tablo 46. Takım sporları ile bireysel sporlar gruplarının sıra ortalamaları.....	49
Tablo 47. Katılımcıların spor yılları ile örgütsel bağlılığın alt boyutları verilerin dağılımı...	49
Tablo 48. Katılımcıların spor yılları ile örgütsel bağlılığın alt boyutları arasındaki ilişki.....	50
Tablo 49. Katılımcıların eğitim durumu ile örgütsel bağlılığın alt boyutları verilerinin dağılımı.....	50
Tablo 50. Katılımcıların eğitim durumu ile örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişki.....	50
Tablo 51. Eğitim düzeyi ilköğretim ve lise olan katılımcıların örgütsel bağlılığın alt boyutları ile ilişkisi.....	51
Tablo 52. İlköğretim ve lise gruplarının sıra ortalamalarının karşılaştırılması.....	51
Tablo 53. Eğitim düzeyi lise ve üniversite grupları ile örgütsel bağlılığın alt boyutları arasındaki ilişki.....	52
Tablo 54. Lise ve üniversite gruplarının sıra ortalamalarının karşılaştırılması.....	52
Tablo 55. Antrenörlerin cinsiyeti ile örgütsel bağlılığın alt boyutları dağılımı.....	53
Tablo 56. Antrenör cinsiyetinin örgütsel bağlılığın alt boyutları ile ilişkisi.....	53
Tablo 57. Antrenör cinsiyetinin örgütsel bağlılığın alt boyutlarına göre sıra ortalamalarının karşılaştırılması.....	54
Tablo 58. Antrenör davranışları ve örgütsel bağlılığın alt boyutlarının dağılımı.....	54
Tablo 59. Antrenör davranışları ile örgütsel bağlılık arasındaki korelasyon.....	55

ÖZET

FARKLI SPOR BRANŞLARINDA ALGILANAN ANTRENÖR DAVRANIŞLARININ SPORCULARIN ÖRGÜTSEL BAĞLILIĞINA ETKİSİ

Evcil, A. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Anabilim Dalı , Yüksek Lisans Tezi, Aydın, 2020.

Sporcuların hem kendilerine hem de takımlarına olumlu tutumlar geliştirmesi, takımlarına olan örgütsel bağlılıklarının ve takımın beklentilerinin gerçekleştirilmesinde oldukça önemlidir. Çünkü sporcuların takımlarına olan bağlılıkların, aynı zamanda onların başarıları üzerinde de etkili olduğu söylenebilir. Bu sebeple, bu çalışmada farklı spor branşlarındaki antrenörlerin davranışlarının ve yeterliliklerinin sporcuların takımlarına olan etkisini belirlemek amaçlanmıştır. Katılımcıların yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, antrenör cinsiyeti gibi demografik özellikleri çalışmada dikkate alınmıştır. Bu amaç ile yapılan çalışma da genel tarama modellerinden birisi olan kesit alma yaklaşımı ve ilişkisel tarama modeli ile gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma 2018-2019 yılı Bolu Gençlik Spor İl Müdürlüğüne bağlı farklı branşlarda lisanslı 212 kadın, 288 erkek olmak üzere yaşları 12-29 arasında 500 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplanması amacıyla Üzüm ve arkadaşları (2018) tarafından geliştirilen “Algılanan Antrenör Tutum ve Davranış Ölçeği” ve aynı araştırmacı tarafından 2010 yılında geliştirilen “Elit Sporcu Örgütsel Bağlılık Ölçeği” kullanılmıştır. Toplanan veriler SPSS 24.0 programına işlenmiş ve gerekli analizler yapılmıştır. Verilerin dağılımları normal olmadığı için ikili grupların karşılaştırılmasında Mann Whitney-U; ikiden fazla grubun karşılaştırılmasında ise Kruskal-Wallis analizleri kullanılmıştır. Sporcuların antrenörlere yönelik tutum ve davranış puanları ile örgütsel bağlılık puanları arasındaki ilişkiyi ortaya koyabilmek için Sperman-Rho Korelasyonu kullanılmıştır. Verilerin analizleri sonucunda sporcuların cinsiyetlerinin gruplar arasında antrenörlerin tutum ve davranışları üzerinde anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir. Sporcuların eğitim durumları açısından gruplar arasındaki anlamlılık düzeyi incelendiği zaman eğitim düzeyi üniversite olan sporcuların lehine anlamlı bir farkın olduğu belirlenmiştir. Sporcuların eğitim seviyesi yükseldikçe çevreyi algılama şekilleri değişeceği için antrenörlerin karakteristik özelliklerinin farklı olabileceği söylenebilir. Yabancılaşma alt boyutunda sporcuların yaşları küçüldükçe anlamlı farklılığın olduğu belirlenmiştir. İlgili literatüre bakıldığında yaş seviyesi

arttıkça bireylerin farklı imkanlara daha fazla ulaşabilecekleri göz önüne alındığında yabancılaşmanın küçük yaştaki bireylerde daha az görülebileceği ifade edilebilir. Amatör sporcuların spor süreleri ile örgütsel bağlılıkların alt boyutları arasındaki ilişki incelendiğinde grupların arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı gözlenmiştir. Antrenör tutum ve davranışları alt boyutları ile örgütsel bağlılık alt boyutları karşılaştırıldığında düşük düzeyde pozitif ilişkilerin olduğu gözlenmiştir. Antrenörlerin davranışlarının sporcuları olumlu yönde etkilemesinin sporcuların takımlarına olan bağlılıkları üzerinde etkili olacağı ifade edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Amatör sporcu, antrenör tutum ve davranışları, örgütsel bağlılık.

ABSTRACT

THE EFFECT OF PERCEIVED COACHES BEHAVIORS IN THE DETERMINATION OF DIFFERENT SPORT BRANCHES ON ORGANIZATIONAL COMMITMENT OF ATHLETES

Evcil, A. Aydın Adnan Menderes University Institute of Health Sciences Department of Physical Education and Sports Education, Master Thesis, Aydın, 2020.

Developing positive attitudes both for themselves and their teams is very important in achieving the organizational commitment and expectations of the team. Because the commitment of the athletes to their teams can also be said to have an effect on their success. Therefore, in this study, it is aimed to determine the effect of the behaviors and competencies of the coaches in different sports branches on the teams of the athletes. The demographic characteristics of the participants such as age, gender, educational level and coach gender were taken into consideration in the study. For this purpose, the study was carried out with cross-sectional approach and relational survey model which is one of the general survey models. This study was carried out with 500 participants between 12-29 years of age, 212 women and 288 men licensed in different branches of Bolu Youth Sports Provincial Directorate of 2018-2019. Perceptive Trainer Attitude and Behavior Scale developed by Üzümlü et al. (2018) and Elite Athletic Organizational Commitment Scale developed by the same researcher in 2010 were used for data collection. The collected data were processed into SPSS 24.0 program and necessary analyzes were performed. Since the distribution of the data was not normal, Mann Whitney-U was used to compare the two groups. Kruskal-Wallis analysis was used to compare more than two groups. Spearman-Rho Correlation was used to reveal the relationship between athletes' attitude and behavior scores and organizational commitment scores. As a result of the data analysis, it was determined that the gender of the athletes did not differ significantly between the groups on the attitudes and behaviors of the coaches. When the level of significance between the groups in terms of the educational status of the athletes was examined, it was found that there was a significant difference in favor of the athletes whose education level was university. As the training level of athletes increases, it can be said that the characteristics of the coaches may be different as the perception of the environment will change. In the sub-dimension of alienation, it was determined

that as the age of the athletes decreased, a significant difference occurred. When the related literature is examined, it can be stated that alienation can be seen less in younger individuals when the age level increases, considering that individuals can reach different opportunities more. When the relationship between amateur athletes' sport durations and sub-dimensions of organizational commitment was examined, it was observed that there was no significant difference between the groups. When the attitudes and behaviors sub-dimensions of the trainees were compared with the organizational commitment sub-dimensions, it was observed that there were low level positive relationships. It can be stated that the positive effect of the behaviors of the trainers on the athletes' commitment to their teams.

Keywords: Amateur athletes, coaches attitude and behavior, organizational commitment.

1. GİRİŞ

İnsanlığın var oluşundan günümüze kadar, bireyler yaşamlarını sürdürebilmek ve bağlı oldukları toplumlarda sosyal bir statü elde edebilmek için büyük çabalar içerisine girmektedirler. Bu amaçla kişilikleri ve yeteneklerine göre meslek seçebilmektedirler. Bu meslekleri icra ederken zamanlarının büyük bir kısmını farklı örgütlerde geçirmektedirler.

Birey hayatının belirli bir dönemini seçtiği mesleğin gerektirdiği eğitimi almak ve belirli bir kısmını da onun gerektirdiği etkinlikleri yapabileceği çalışma ortamında geçirir. İnsan hayatının önemli bir kısmını içine alan bu çalışma ortamlarının birey üzerinde birtakım etkilerinin olabileceği düşünülebilir. Bu etkiler şöyle sıralanabilir: Meslek bireyin kişiliğine, statüsünün oluşmasına, nasıl bir hayat geçireceğine ve sosyal çevresi ile ilişkilerine etki edebilir (Koç, 1994).

Örgütlerde etkinlik ve verimliliği etkileyen birden çok değişken bulunmaktadır. Bu değişkenler: yönetim ve yönetici davranışları, örgütün içinde bulunduğu kültür, örgüt içi çatışmalar, iletişim ve iş birliği, motivasyon, doyum vb. faktörlerin yanı sıra bireylerin görev yaptığı işe ve örgüte yönelik tutum ve davranışları ile örgütsel stres kaynakları, bu stres kaynaklarından dolayı oluşan tükenmişlik düzeyi ve bağlılığı da örgütsel verim açısından önemli birer faktördür.

Örgüte bağlılık, çalışanın çalıştığı örgütün hedeflerini benimsemesi ve örgüt içindeki varlığını sürdürmeyi istemesidir. Örgüte bağlılık tutumu kişisel (yaş, örgüt içi kıdem ve iç/dış kontrol odağı) ve örgütsel (iş dizaynı ve yöneticilerin liderlik vasıfları) değişkenler ile belirlenmektedir. Ayrıca uzun süreli iş güvenliği, kararlara katılabilme fırsatları, işte sorumluluk ve özerkliğe sahip olabilme, insani merkeziyetçi örgütsel yapı ve olumlu örgüt iklimi çalışanın örgüte bağlılığı üzerinde etkili olmaktadır (Yıldız, 1993). Mowdey, Porter ve Steers (1982) örgüte bağlılığı; bireyin, belirli bir örgüte ilgisi ve o örgütle özdeşleşme derecesi olarak tanımlamış ve kavramsal olarak bu tanımın üç faktörü içerdiğini belirtmişlerdir: a) Örgütün gayesini, örgütün geleneklerini kabul etme ve örgüte inanma, b) Örgütün faydasına yüksek derecede çaba gösterme isteği, c) Örgüte olan üyeliği şiddetli bir şekilde devam ettirme arzusu (Mowdey ve ark, 1982).

Mathieu ve Zajak, 1967 ile 1986 yılları arasında örgüte bağlılık ile ilgili yayınlanmış 174 araştırma üzerinde yapmış oldukları meta-analizde, örgüte bağlılığı etkileyen faktörleri beş başlık altında toplamışlardır.

- a- Kişisel özellikler
- b- İş ile ilgili özellikler
- c- Rol ile ilgili özellikler
- d- Örgütsel özellikler
- e- Grup/ Lider özellikleri

Bu sınıflandırma içerisinde yer alan faktörlerin örgüte bağlılık üzerinde etkili olduğu bulunmuştur. Kuralların biçimsel olarak yazılı olması, kurumsallık derecesi ve fonksiyonel olarak diğer bölümlere bağlılık ile örgüte bağlılık arasında olumlu bir ilişki bulunmuştur. Görev bağımlılığının iş görenlerin örgüte ve bağlı oldukları gruba yaptıkları katkının farkına varmaları sonucunda, kendilerini işin içinde görmelerini sağlayarak bağlılığı artırdığı ileri sürülmüştür. İş görenlerin örgüte hislerinin olması ve kararlara katılma derecesi ve örgütün büyüklüğü ile örgüte bağlılık arasında da ilişki olduğu ileri sürülmektedir. Kişilerin örgütle olan ilişkileri kuvvetlendikçe kişi kendini örgütün hizmetindeymiş gibi hissedebilir (Ergül, 2004).

Örgütsel gayelere bağlılık; yalnızca bir rol modelin bir takım özelliklerinin nitelik ve nicelik yönünden ön plana çıkartılması değil, örgüt üyelerini örgütsel yaşam ve sistem başarısı için gerekli olan aksiyonlara da yönlendirir. Örgütsel gaye ve değerlerin özümsemesi ve onlara karşı duyulan aidiyet en etkili motivasyondur. Bu motivasyon şekli klasik örgüt politikalarında en zor uyulanı olarak görülür. Özümsemenin derecesi örgütsel gayelerin hususiyetlerine ve bunların kişinin duyduğu ihtiyaç ve gelenekleriyle örtüşmesine bağlıdır (Türk, 2003).

Örgüte bağlılığın sonuçlarından olan iş tatmini, devamsızlık, personel devri, sadakat ve işle ilgili çabalar önemlidir ve örgüt çalışanlarının örgüte bağımlılığını sağlama yolunda çaba göstermelerini gerektirir. Çalışanın üst düzey örgüte bağlılığı, genelde hem örgüt hem de çalışan için olumlu bir faktördür. Bunların olumlu sonuçları arasında çalışanın uzun süre örgütte kalması, sınırlı işi bırakma isteği, sınırlı personel devri ve yüksek iş tatmini yer almaktadır (Yıldız, 1993).

Bazı araştırma sonuçlarına göre: örgütün, iş görenin beklentilerini karşılayamadığında iş görenin örgüte bağlılığının azalabileceği ve örgütten ayrılabilmesi belirtilmektedir. Örgüte bağlılıkları azalan iş görenlerin işe devamlılıkları da azalmakta ve iş gücü devir hızı artmaktadır. 1981 yılın da Fortune'de yayınlanan bir çalışmada, ortalama bir şirketin yeni mezunlarından istihdam edilenlerin yüzde ellisinin ilk beş yıl içerisinde şirketten ayrıldıkları tespit edilmiştir (Mowdey ve ark, 1982). Yine Örs ve ark, tarafından hastane çalışanları üzerinde yapılan bir çalışmanın sonucuna göre, uzman hekimlerin örgütsel bağlılık algıları; mesleğine yeni başlayan asistan-pratisyen hekimlere göre daha yüksek bulunmuştur (Örs ve ark, 2003).

Örgüt-işgören ilişkileri, işe devamlılık veya devamsızlık, işte kalma veya işgücü devri ve örgüte bağlılık biçimleri yalnızca işletmeleri değil bütün örgütleri ilgilendirmektedir. Bu ilişkilere

verilen önem, çalışanların örgütlerle olan bağlantılarında bir azalma eğilimi olması sebebiyle zamanla artmaktadır. Çalışan açısından bir örgüte katılmak ve örgütte kalmak, çalışana, maaşlar gibi mevcut ekonomik ödüllerle birlikte, emeklilikte gelecek güvencesi sağlar. Ayrıca, bir örgüte üyelik, içsel iş doyumunu ve destekleyici bir arkadaş grubu gibi psikolojik ödüller de sağlar. Dolayısıyla, bir çalışan bir örgüte ne kadar yatırım yaparsa veya bağlanırsa örgütten temin edeceği fayda ve ödüller de o kadar artar (Çırpan, 1999).

Bununla birlikte spor sosyal yaşamın her anında kendisini hissettiren toplumsal ve sosyal bir olgudur. Sporcular ise bu alanın su götürmez bir şekilde başrol oyuncularındır. Bu sebeple sporcular, sürekli olarak antrenör, yönetici, seyirci gibi etmenlerle etkileşim halinde bulunmaktadır. Bu etkileşim sporcular üzerinde olumlu veya olumsuz etki bırakmaktadır. Soyer ve ark. (2014), sporcuların aileleri, çalışma ortamları, yöneticiler ile ilişkisi, sosyal yaşamı, antrenörleri ile iletişimi gibi faktörlerin sporcuların davranışlarını etkileyen ve oluşmana sebep olan etmenler olarak ifade etmiştir. Bu etmenler içerisinde antrenör davranışlarının ve sporcuların antrenörleri ile iletişimlerinin, sporcuların hedeflerinin belirlenmesinde, motivasyonlarının sağlanmasında ve sporcuda istenilen performans düzeyine ulaşılmasında önemli bir etkidir. Antrenörler sporcular için bir rol model olabileceği gibi motivasyonlarının düşmesine sebep olan bireylerde olabilir (Soyer ve ark, 2014; Koh ve Wang, 2015; Unutmaz ve Gençer, 2017).

Yapılan çalışmalara bakıldığında sporcular ve antrenörler arasındaki ilişkinin, spor ve spor psikolojisi çalışmalarının teorik ve deneysel konusu olduğu görülmektedir (Üzüm ve Aycan, 2019). İlgili alanyazın incelendiğinde sporcu ve antrenör arasındaki ilişkinin liderlik ve liderlik üzerine olduğu görülmektedir (Smith, Smoll ve Curtis, 1978; Carron ve Bennett, 1977; Chelladurai ve Saleh, 1980). Bu araştırmalarda liderlik modellerinin arabulucu model, uyumluluk modeli ve çok boyutlu model olmak üzere farklı modellerin olduğu belirtilmiştir. Daha sonraki yıllarda yapılan çalışmalar ise sporcular ile antrenörler arasındaki duygusal bileşenleri ile ilgili çalışmaların olduğunu göstermektedir (Üzüm ve Aycan, 2019). İlk yapılan çalışmalarda liderlik etmenin sporcuların algıladıkları doyumun, motivasyonun üzerindeki etkilere bakılırken; daha sonra yapılan çalışmalarda antrenörlerin sporcular ile iletişiminin önemi ortaya konulmuştur.

Merkezinde insan olan ve temel çıktısı mal veya hizmet üretmek olan spor örgütleri de sporcuların davranışları ve bağlılık değişkeninden önemli ölçüde etkilenmektedir. Spor örgütlerinde hizmet vermek amacı ile orta ve üst düzey yöneticiler, teknik adamlar, antrenörler ve sporcular amatör veya profesyonel olarak görev yapmaktadır. Özellikle sporcular ağır şartlar altında sporculuk hayatını sürdürmeye çalışmakta ve birçok stres yaratan faktörler ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Bu bağlamda sporcuların antrenörlerin tutum ve davranışlarına yönelik

algılarının sporcuların örgütsel bağlılıkları üzerinde etkili olabileceği ifade edilebilir. Bu sebeple bu değişkenlerin incelenmesi gerekmektedir.

1.1.Problem cümlesi

Dünyada ve ülkemizde profesyonel ve amatör olarak spor yapan sporcuların performansını olumlu veya olumsuz olarak etkileyen psikolojik, fizyolojik ve örgütsel faktörler bulunmaktadır. Günümüzde bu konuda araştırma yapan bilim adamları genellikle psikolojik ve fizyolojik faktörler üzerinde yoğunlaşmışlar ve yönetsel anlamda sporcuların performansını etkileyen örgütsel faktörler üzerinde literatürde çok fazla çalışmaya rastlanmamaktadır (Üzüm, 2010).

Oysaki, sportif verimi doğrudan veya dolaylı olarak etkileyebileceği düşünülen (karara katılma, yönetici ve antrenör davranışları v.b.) gibi örgütsel faktörler sporcunun ve bağlı bulunduğu örgütün başarısını etkileyebilir. Bu noktadan hareketle yapılan bu araştırmanın problemi bu konu üzerinde yoğunlaşmaktadır (Üzüm, 2010).

Türkiye de takım sporu ve bireysel spor yapan amatör sporcuların antrenör tutumlarının ve davranışlarının sporcuların takımlarına olan örgütsel bağlılık düzeylerine etkisinin belirlenmesi ve algılanan antrenör tutum ve davranışları ile örgütsel bağlılık düzeyleri arasında bir ilişki olup olmadığının tespit edilmesi bu araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma farklı spor branşlarında algılanan antrenör davranışlarının sporcuların örgütsel bağlılığına etkisini incelemek amacı ile yapılmıştır. Bu bağlamda aşağıda yer alan alt problemlere cevap aranmıştır.

1.3. Alt problemler

1. Sporcuların demografik farklılıklarının sporcuların algılanan antrenör davranışları üzerinde bir etkisi var mıdır?

2. Sporcuların demografik farklılıklarının sporcuların örgütsel bağlılıkları üzerinde bir etkisi var mıdır?
3. Algılanan antrenör davranışı ile örgütsel bağlılık arasında bir ilişki var mıdır?

1.4. Araştırmanın Önemi

Sporcuların kendisine ve takımına karşı olumlu tutumlar içinde olması, bağlı bulunduğu takımın beklentilerinin gerçekleşmesi bakımından oldukça önemlidir.

Çünkü örgüt yöneticileri birlikte olduğu, yönettiği kişilerin sisteme, sistemin kurallarına ve kendisine karşı olan tutumlarını bilmek zorundadır. İnsanların tutumları bilindiği takdirde onların davranışlarını önceden tahmin etmek, kontrol etmek ve bazı önlemler almak gerekecektir. Örgüt yöneticisi, iş görenlerin örgüte ve örgütteki çabalara karşı tutumlarını olumlu veya olumsuz hale getirecek faktörleri belirleyebiliyorsa alacağı önlemlerle iş görenleri daha kolay yönlendirebilecektir (Erdoğan, 1997). Ayrıca sporcuların davranışlarını etkileyen etmenlerden birisi olan antrenör davranışlarının

Amatör sporcu tutumları, antrenör tutum ve davranışları, örgütsel bağlılık kavramlarının ortak çalışmalarda beraber olarak çok fazla bulunmamaktadır. Bu çalışmayla antrenör davranışlarının sporcu tutumlarına ve örgütsel bağlılığa etkisi tespit edilecektir ve yapılacak olan çalışmalara temel oluşturacak olması konunun önemini ve değerini belirtir.

1.5. Sayıtlar

- 1- Araştırmaya katılan katılımcıların anket sorularını içtenlikle yanıtladığı varsayılmıştır.
- 2- Araştırma ile ilgili ulaşılabilir literatürün tamamına ulaşıldığı varsayılmıştır.
- 3- Araştırma kapsamında kullanılan ölçeklerin, ölçülmek istenen özelliği tam olarak ölçtüğü varsayılmıştır.

1.6. Sınırlılıklar

Bu araştırma,

1. Bolu Gençlik ve Spor İl Müdürlüğüne bağlı lisanslı sporcularla sınırlı tutulmuştur.
2. Araştırma 2018-2019 sezonu ile sınırlı tutulmuştur.

1.7. Tanımlar

Antrenör: Antrenör kuramsal bilgileriyle deneyimlerini birleştirerek sporcuları yeteneklerine uygun biçimde yönlendiren, çalıştıran, yarışmalara hazırlayan, liderlik yapan bir spor insanıdır.

Bağlılık: Amatör sporcularla yapılan çalışmada uygulanan 'Örgütsel Bağlılık' ölçeğine vermiş oldukları cevaplar doğrultusunda aldıkları puanlar çalışmaya katılan sporcuların örgütsel bağlılık seviyesini ifade eder.

Amatör Sporcu: Spor meslek veya alan uzmanı olmadan rekreasyonel faaliyet ya da bedensel olarak gelişmek, branşta kendini geliştirmek için yapan sporculardır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Örgütsel Bağlılık Tanımı

Örgütsel bağlılık kavramının ne anlama geldiği ile ilgili tam bir tanımlama bulunmamaktadır. Bu durumu temel sebeplerinden birisi bağlılık kavramına örgütsel davranış, örgütsel psikoloji ve sosyal psikoloji gibi alanlarda yapılan çalışmaları gün geçtikçe artması, buna ek olarak araştırmacıların konuya kendi bakış açılarını getirmeye çalışmasıdır. Bu sebeple örgütsel bağlılık kavramı ile ilgili yapılan tanımlamalardan birkaçını şu şekilde ifade edebiliriz:

- Bireylerin çalışmış olduğu kurumlarda harcamış olduğu emek, zaman, geldiği konum ve maddi unsurların kurumlardan ayrılması durumunda kaybedeceği ve emeklerinin boşa gideceği endişesi sonucunda oluşan bağlılıktır (Becker, 1960).
- Bireylerin belirli bir örgüte karşı olan ilgisi ve kendilerini tanımlamasının göreceli olarak derecesidir (Mowday ve ark, 1979).
- Bireyin örgütsel amaçlar ile özellikleri içselleştirmesi ve bireyin örgüte adapte olmasını sağlayan psikolojik ilgi ve bağlanmasıdır (O'reilly ve Chatman, 1986; Togo, 2018).
- Çalışan ile örgüt arasında bireylerin örgütten gönüllü olarak ayrılması ihtimalini azaltan psikolojik bir bağıdır (Allen ve Meyer, 1996).

Bu tanımlara bakıldığında bireylerin çalıştığı örgütün amaç ve kabul edebilmesini, bu amaçlara ulaşabilmek için çaba sarf ederek gerekli fedakârlıklarda bulunabilmesini ve kendi kimliğini örgüt kimliği ile birleştiren bilmesini içermektedir. Ancak örgüte bağlılık kişilere, zamana ve mekâna göre farklılık gösterebilen, farklı değerlendirilebilen ve algılanabilen nesnel bir yapıya sahiptir. Örgüte bağlılık alanında en tanınmış araştırmacılardan olan Meyer ve Allen (1997) hangi tanımın daha doğru olduğunu, Hangisinin üzerinde ulaşıldığını belirten bir kaynağı olmadığını ifade etmişlerdir (Yılmaz Altıparmak, 2019). Bunun sebebini ise konunun çok boyutlu olmasına bağlamışlardır. Porter ve ark. (1974) yapmış oldukları üç boyutlu tanımlarında bağlılığı; örgütün hedef ve değerlerine inanılması ve bunların kabul edilmesi, örgüt yararına yüksek oranda çaba gösterme isteği, o örgütte kalabilmek amacıyla güçlü istek duyulması olarak ifade etmişlerdir (Bakan, 2011).

2.2. Örgütsel Bağlılığın Önemi

Günümüz dünyasında öğrenen örgütteki çalışanları emek, motivasyon ve girişimciliklerini artırmaları beklenir. Bir örgütün başarısına yalnızca bireylerin rekabetine değil aynı zamanda kurumların bireylerin bağlılığını nasıl sağladığına bağlıdır. Geçtiğimiz 15-20 yıllık süreçte örgütlerin, çağa ayak uydurabilmek amacıyla ihtiyaç duydukları yetenekler ve yeni teknolojiler, örgütlerin yeniden yapılandırılmasına, mevcut süreçlerin değiştirilmesi ve dolayısıyla örgütlerdeki çalışanların daha fazla sorumluluk almalarını sebep olmuştur. Mevcut dünya ekonomisinde örgütlerin ayakta kalabilmesi için; maliyetleri düşürmek ve buna rağmen performansları artırmak, süreç ile ürünleri iyileştirmek, kalite ve verimliliği artırabilmek gibi problemlerle baş edilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda bireylerin örgütsel bağlılığı işletmeler için daha fazla önem arz etmektedir (Altıparmak, 2019).

Bireylerin bağlılığı başarısındaki en önemli faktörlerden birisi olarak görülmektedir. Çünkü örgüte bağlılık bireyleri probleme sebep olan değil problemleri çözüm üretebilen bireyler haline getirir. araştırmalar, örgütsel bağlılığı yüksek çalışanları örgütün hedef ve amaçlarına yönelik daha azimli çalıştıklarını, örgütlerde daha fazla kaldıklarını ve bu süreç içerisinde olumlu ilişkiler geliştirdiklerini göstermektedir. Düşük bağlılığı olan çalışanlar ise kendilerini işine yeterince verememektedirler. Bu sebeple de kendilerini örgütlerin hedeflerine adayamamaktadırlar. bu durum bireylerde işten ayrılmalara yol açabilmektedir (İnce ve Gül, 2005).

2.3. Örgütsel Bağlılığa İlişkin Sınıflandırmalar

Çok boyutlu bir kavram olan örgütsel bağlılığı Mowday ve ark. (1982) tutumsal bağlılık ve davranışsal bağlılık olarak iki boyutlu olarak ifade etmişlerdir. Meyer ve Allen (1997) ise örgütsel bağlılık ile ilgili yapılan tanımların genellikle üç boyutlu olduğunu işaret ederek sınıflandırmayı örgüte tutumsal olarak bağlılık göstermek (tutumsal bağlılık), örgütten ayrılmanın sebep olacağı maliyet (devam bağlılığı) ve örgütte kalmaya yönelik ahlaki bağlılık (normatif bağlılık) olarak ifade etmişlerdir. Bu boyutlar örgütsel bağlılığın farklı türleri olmayıp örgütsel bağlılığı meydana getiren etkenlerdir. Çünkü bir bireyin çalıştığı kuruma olan bağlılığı söz konusu etmenlerin farklı seviyelerdeki kombinasyonlarından oluşur. Bir birey örgüte yönelik olarak güçlü bir duygusal bağlılık gösterirken aynı zamanda kendisinde ahlaki bir sorumluluğu da algılayabilir. Bu sebeple araştırmacılar bir bireyin örgütü ile olan ilişkisini açıklayabilmek için

bireyi örgütsel bağlılığın tüm bileşenleri ile değerlendirmeli ve sonucu ulaşmalıdır (Allen ve Meyer, 1997).

İlgili alanyazın incelendiğinde örgütsel bağlılık kuramları ile ilgili başlıca sınıflandırmalar şunlardır: (Bilgili, 2019).

1. Allen ve Meyer Kuramı
2. Etzione Kuramı
3. Kanter Kuramı
4. Becker Kuramı
5. O'Relly ve Chatman Kuramı
6. Mowday, Porter ve Steers Kuramı
7. Katz ve Kahn Kuramı
8. Wiener Kuramı

2.3.1. Allen ve Meyer'in örgütsel bağlılık modeli

Allen ve Meyer (1990) Yapmış olduğu çalışmalarında örgütsel bağlılığı devam bağımlılığı ve insan bağımlılık olmak üzere iki boyutta incelemişlerdir. daha sonraki çalışmalarında ise normatif bağlılık Boyutunu da ekleyerek örgütsel bağlılığın üç boyutlu modelini geliştirmişlerdir (Meyer ve Ark. 2002).

Duygusal Bağlılık: Tutumsal bağlılık olarak da ifade edilen duygusal bağlılık, işe Daha çok sarılma, benekli çalışmam arkadaşlardan, Meslekten ve işten sağlanan boyumla ilgilidir. duygusal bağlılık bireylerin örgüte karşı hissetmiş olduğu duygusal bağlılığı, örgütle bütünleşmesini, kendisini örgütle özdeşleştirmesini içermektedir (Yılmaz ve Aras, 2015). Bir kurumda Güven ortam oluşturulmuşsa, adil yönetim politikaları izleniyorsa, çalışanlar kendilerinin örgüte kabulünü görüyorsa Bireylerin duygusal bağlılık düzeyleri yüksek olacaktır. Böyle ortamlar örgütün çalışanlarına değer verdiğini gösterir ve bu ortamda çalışan insanlar örgütle kalmaya devam etmek isterler. Örneğin spor alanında bakıldığında küçük bütçelerle kurulan takımların kendilerinden bütçe ve kalite olarak çok daha üst seviyede olan takımlarla rekabette başarılı olmasında, buradaki sporcuların örgüte Ve gruba yönelik olarak duygusal bağlılığının Ve kendisini takımla özdeşleştirme senin önemi büyüktür. Türkiye'de Bursaspor'un, İngiltere'de Leicester City takımının, İtalya'da Napoli takımlarının şampiyonlukları her ne kadar

mucize olarak sayılsa bile duygusal bağlılık boyutuna örnek olarak verilebilir (Zencirkıran ve Keser, 2018).

Devam Bağımlılığı: Bu bağlılık bireylerin örgütten ayrılmasının maliyetlerini göz önünde bulundurmasıyla alakalıdır. Devam bağımlılığında bireylerin örgüte olan bağlılıklarının temel sebebi ihtiyaç hissetmesidir (Allen ve Meyer 1990). Bu bağlılık türünü duygusal bağlılıktan ayıran noktalardan birisi budur.. Bir başka ifade ile örgütte kalmanın finansal değeri, başka bir yerde çalışmanın finansal değerinden daha fazla olduğu zaman birey örgütte kalmaya devam eder. Bu bireyler örgütten ayrıldığı zaman alamayacağı bir ödemeyi düşünmekte ya da şimdiye kadar kurmuş olduğu düzeni bozmaktan çekinmektedir (Günsel ve Bozkurt, 2016).

Normatif bağlılık: Bu bağlılık türünde birey çalışmakta olduğu konumda kalmaya mecbur olduğunu düşünür ve buna yönelik inançlar taşır. Bu inançlara sahip olan bireyler, örgütsel uygulamalar, sosyal etkileşimler ya da kendi hikâyeleri sebebiyle örgütlerin kendi sadakatlerini hakettiğini düşünürler (Meyer ve Allen, 1993). Bu bağlılık türünün temelinde ailevi ve kültürel değerlerin etkileri ya da çevresel baskıların azımsanamayacak önemi bulunmaktadır. Bu bağlılık türündeki zorunluluk, devam bağımlılığında olduğu gibi çıkarlara ve hesaplara değil ahlaki değerlere dayanmaktadır (İnce ve Gül, 2005).

2.4. Örgütsel Bağlılığı Etkileyen Etmenler

Örgütsel bağlılık dinamik bir yapıdır ve her birey bu yapıdan farklı şekillerde, farklı etmenlerle etkilenmektedir. Örgütsel bağlılığı etkileyen etmenler bireylerin mevcut örgütlerinde kalma kararlarını etkileyen temel etmendir. Bu sebeple bu etmenler kişisel özellikler, örgütün yapısı, örgüt içi ve örgüt dışı etmenleri içerir (Yılmaz ve Aras, 2015). Örgütsel bağlılığı etkileyen etmenler şu şekilde sınıflandırılabilir.

2.4.1 Kişisel etmenler

Yapılan çalışmalarda bağlılığın nedenleri arasında en fazla incelenen özelliği bireysel farklılıklar olduğu söylenebilir. Çünkü yaş, eğitim düzeyi, çalışma süresi gibi bireysel özellikleri dışında bireylerin çalıştıkları kurumlardan beklentileri, başarı gereksinimi gibi etmenler örgütsel bağlılığın nedenleri arasında gösterilmektedir.

Bu alanda yapılan çalışmalarda yaş değişkeni ile örgütsel bağlılık arasında pozitif bir ilişki olduğu görülmüştür. Eğitim düzeyi arttıkça bireylerin farklı istihdam olanakları bulmaları daha kolay olduğu için örgütsel bağlılık ile eğitim düzeyi arasında negatif bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Aynı şekilde bir kurumda geçirilen çalışma süresi veya kıdem ile bireylerin buldukları örgütlere bağlılığı arasında pozitif bir ilişki olduğu söylenebilir. Cinsiyet değişkeni ile karşılaştırıldığında yapılan araştırmalarda farklı bulgular ortaya konulsa da araştırmaların çoğunluğu kadın çalışanların erkek çalışanlara göre örgüte olan bağlılıklarını daha fazla olduğunu ifade etmektedir (Bakan, 2011; Bilgili, 2019; Altıparmak, 2019).

2.4.2. Örgütsel Etmenler

Örgüt içerisinde meydana gelen değişkenler, bireylerin çalıştıkları kurumlara olan bağlılıkları üzerinde etki oluşturmaktadır. Bu etkileri şu şekilde sınıflandırmak mümkündür (Bakan, 2011; Altıparmak, 2019):

- Yapılacak işin niteliği ve önemi,
- Çalışanların ücretleri ve kurum içerisindeki ödüller,
- Rol belirsizliği veya rol çatışması,
- Örgüt içerisindeki yönetim ve çalışanların kararlara katılımı,
- Kurum içerisindeki adalet,
- Kurum kültürü,
- Kurum içi iletişim ve destek,
- Kurum içindeki sosyal ilişkiler.

2.4.3. Örgüt dışı faktörler

Örgütsel bağlılığı etkileyen bir diğer faktör; bireylerin profesyonelliği, alternatif iş olanakları, çalışılan sektörü mevcut durumu, ülkenin içinde bulunduğu durum ve işsizlik gibi örgüt dışı etmenlerdir. Bağlılığı etkilediği düşünülen bir diğer faktör ise ulusal kültür olarak ifade etmektedir. Bu fikri ortaya atan araştırmacılar, bireylerin tutum ve performanslarının kültürel farklılıklara göre farklılık göstereceğini savunurlar. Örneğin Çin, Güney Kore gibi doğu ekonomisinde yer alan büyük firmalarda, yüksek güç mesafesi, bürokratik kontrol mekanizması,

merkezi karar anlayışı olduğu ve bu firmalarda mekanizmaların kurucularda veya aile sahipliğinde olduğu ifade edilmektedir. Batı ekonomisinde ise firmalar daha çok halka açılmış ve profesyonel biçimlerde yönetilmektedir. Bu firmalara bakıldığında daha çok bireyselliğin ön plana çıkarıldığı, çalışanlarına daha fazla karar verme yetkisi tanıdığı gözlenmektedir. Bu sebeple örgütün yönetsel kararlarına da katılan çalışanların bağılıklarının daha fazla olacağı söylenebilir (Bakan 2011; Altıparmak, 2019).

2.5. Örgütsel Bağılılığın Sonuçları

Örgütsel bağılılık, şirketlere performans, işgücü, devamsızlık gibi önemli katkılar sağladığından dolayı örgütsel yönetimler açısından önemli bir konu olarak görülmektedir. Örgütsel bağılılık kendiliğinden meydana gelen doğal bir süreç değildir. Bu sebeple örgütler daha başarılı ve varlıklarını devam ettirebilmek adına çalışanlarının bağılıklarını sağlamak ve arttırmak durumundadırlar. Bir çalışanın örgüte olan bağılılığını etkilemek zaman ve çaba gerektiren bir durumdur. Bu nedenle çalışanlarda örgütsel bağılılığın oluşturulması uzun zaman alır ve bu bağılılığın sonuçları yine uzun vadede ortaya çıkar (Doğan, 2013). örgütsel bağılılığın sonuçları şu şekilde ifade edilebilir:

2.5.1. Performans

İlgili çalışmalara bakıldığında performans ile örgüte bağılılık arasındaki ilişkide farklı görüşler ortaya konulduğu görülmektedir. Duygusal bağılılık hisseden bireylerde çalıştıkları örgütün üyesi olmanın verdiği memnuniyet sonucunda bireylerin gönüllü olarak çalışmalarında ve örgüt çıkarlarını sağlanmasında yüksek performans gösterdik erecekleri ifade edilebilir (Allen ve Meyer, 1990). Bununla birlikte ahlaki bağılılık sağlayan bireylerin, kendilerini çalıştıkları örgüte adayarak yüksek performans ortaya koyacakları ifade edilebilir (Bakan, 2011). Ancak bireylerin belirli bir zorunluluk ile yapmış olduğu bağılılıkta işten kaytarma performans düşüklüğü gibi sorunların ortaya çıkması mümkündür (Altıparmak, 2019).

2.5.2. Devamsızlık/ İşe düzenli devam etme

Bireylerin belirlenen zamanlar arasında işe gelme durumu devamsızlık olarak tanımlanmaktadır. Devamsızlık gönüllü ve gönülsüz olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Bireylerin hastalık gibi kendi istekleri dışındaki sebeplerden dolayı işe gelememelerine gönülsüz devamsızlık denir. ancak bireylerin herhangi bir özrü yokken işe gelmeme durumuna gönüllü devamsızlık ismi verilmektedir. Yapılan çalışmalara bakıldığında bireylerin örgütlerine bağlılıkları ile devamsızlık durumları arasında negatif bir ilişki olduğu görülmüştür. Ancak Hackett ve ark, (1994) Devamlılık bağlılığı ile gönülsüz devamsızlık arasında pozitif bir ilişki olduğunu belirlemişlerdir.

2.5.3. İş gücü ve işten ayrılma niyeti

Örgütsel bağlılığın davranışa yansıyan En önemli sonuçlarından bir tanesi işgücü devir oranı veya başka bir ifade ile işten ayrılma eğilimi olarak ifade edilmektedir. Koch ve Steers (1978) yapmış oldukları çalışmada işten ayrılma niyeti ile örgütsel bağlılık arasında negatif yönlü bir ilişki belirlemişlerdir. Bu sebeple bireylerin kurumlarında karşılaşmış oldukları durumlar veya alternatif iş olanakları nedeniyle işten ayrılma niyetlerinin örgütsel bağlılığı düşürdüğü ifade edilebilir (Üzüm, 2019; Bilgili, 2019; Altıparmak 2019).

2.5.4. Motivasyon

Bireylerin ortaya koydu performanslar veya örgüte sağlamış oldukları katkılar karşılığında almış oldukları ödül ve teşviklerin bireylerin performansları üzerinde olumlu etki yapacağı ifade edilebilir. bu olumlu etki örgütlerde bağlılık ve ödül ilişkisi devam ettiği sürece devam edecektir. Bu nedenle günümüzde örgütler, bünyesinde çalıştırmış oldukları bireyleri motive edebilmek, onların daha yüksek performans ortaya koymalarını sağlamak amacıyla ekonomik, sosyal veya örgütsel teşvikler kullanmaktadırlar. Bireyleri etkileyen motivasyon unsurlarının farklı olması kullanılan her aracın aynı etkiyi göstermediğini ifade etmektedir. Bu sebeple örgütsel bağlılığı motivasyonun eşitlik, beklenti, değişim gibi farklı ilişkileri inceleyen araştırmalar yapılmıştır (Bakan, 2011).

2.6. Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar

Can ve Soyer (2008) Çeşitli illerde spor yapan 1258 sporcu ile yapmış oldukları çalışmaları ile iş tatmini ve örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Elde edilen verilerin analizi sonucunda sporcuların örgütsel bağlılık ve iş tatmini arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Ancak futbolcuların yaşları ile örgütsel bağlılık düzeyleri ve spor yaşları arasında negatif yönde bir ilişki belirlenmiştir. Aynı şekilde spordan gelir elde etme amacıyla iş tatmini ve bağlılık arasında anlamlı bir fark gözlemlenmemiştir.

Üzüm, Polat ve Mirzeoğlu (2009) yapmış oldukları çalışmalarında Türkiye profesyonel futbol liglerinde oynayan futbolcuların örgütsel bağlılık düzeylerini incelemişlerdir. Türkiye'de 2. ve 3. liglerinde oynayan 90 sporcu ile yürütmüş oldukları çalışmaların sonucunda evli olan sporcuların bekar olanlara göre umursamazlık düzeyinde bağlılıklarının düşük olduğu, yaşça daha büyük olan sporcuların genç olanlara göre yabancılaşma tutumu geliştirdiği ve daha uzun süre spor yapan sporcuları daha az süre spor yapanlara göre umursamazlık alt boyutunda bağlılıklarının düşük olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Üzüm (2010) “Elit Sporcuların Örgütsel Stres Düzeyleri İle Örgütsel Bağlılık İlişkisinin İncelenmesi” isimli tez çalışmasında Türkiye profesyonel basketbol, futbol, hentbol ve voleybol spor liglerinde spor yapan elit sporcuların örgütsel stres ve örgütsel bağlılık düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemeye amaçlamıştır. Araştırmacı çalışmasında sporcuların demografik özelliklerine yönelik değişkenleri belirlemiş, örgütsel stres ve örgütsel bağlılık alt boyutlarını belirlemiş ve bu alt boyutların cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim düzeyi gibi demografik faktörlerle olan ilişkisini incelemiştir. Araştırmacı kesit alma yaklaşımı ve ilişkisel tarama modeli ile gerçekleştirmiş olduğu çalışmasında tabakalı örnekleme yöntemi kullanarak çalışmanın örneklemini 430 elit sporcu olacak şekilde belirlemiştir. Verilerin toplanması amacıyla Elit Sporcu Örgütsel Stres Ölçeği ve Elit Sporcu Örgütsel Bağlılık Ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde bağımsız değişkenler ile örgütsel bağlılık ve örgütsel stres alt boyutlarını karşılaştırabilmek için bağımsız örneklem t- testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve gruplar arasındaki farkları inceleyebilmek için Tukey analizleri kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizi sonucunda sporcuların örgütsel stres ve alt boyutunda yönetim ve finansman, antrenör tutum ve davranışları, sağlık ve beslenme alt boyutlarında stres yaşadıkları belirlenirken; özdeşleşme ve uyum alt boyutlarında yüksek bağlılığa sahip oldukları belirlenmiştir. Ayrıca sporcuların demografik özelliklerinden cinsiyet, yaş, medeni durum, klasman, takım içerisinde geçirilen süre gibi değişkenlere göre örgütsel stres ve örgütsel bağlılıkları arasında anlamlı

farklılıklar bulunmuştur. Ayrıca örgütsel stres ve örgütsel bağlılık arasındaki fark incelendiğinde birbirleri ile arasında negatif bir ilişkinin olduğu gözlemlenmiştir.

Çutuk (2011) “Spor İşletmelerinde Mesleki Tükenmişlik ve Örgütsel Bağlılık İlişkisi” isimli tez çalışmasında senin ismin örgütsel bağlılık üzerine anlamlı bir etkisinin olup olmadığını belirlemeyi amaçlamıştır. Bu çalışmanın örneklemini farklı il ve ilçelerde bulunan 91 tane çalışan oluşturmaktadır. Verilerin toplanması amacıyla örgütsel bağlılık anketi kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS programı üzerinde analiz edilmiştir. Değişkenler arasındaki ilişkileri ölçmek için korelasyon Analizi ve tükenmişliğin örgütsel bağlılık üzerindeki etkisini tespit edebilmek için regresyon analizi yapılmıştır. Elde edilen verilerin analizi sonucu spor aletlerinde çalışan iş görenleri medeni durum ve kadro durumlarının duygusal bağlılık üzerinde etkili olduğu belirlenirken; yaş, çalışma süresi, eğitim durumu gibi demografik faktörlerin anlamlı bir etkisinin olmadığı görülmüştür.

Gürer, Kılınç, Şahin ve Esentaş (2014) çalışmalarında işitme ve bedensel engelli sporcuların stres düzeylerini incelemişlerdir. Araştırmacılar çalışmanın önemini engelli sporcuların aile antrenör takım arkadaşları ve sosyal çevreden kaynaklanan stres seviyesinin ortaya konması olarak belirtmişlerdir. Bu amaç ile tarama modeline göre düzenlenen çalışmanı örneklem grubunu 114 engelli sporcu oluşturmaktadır. Verileri toplamak amacıyla iki bölümden oluşan anket kullanılmıştır. Anketin ilk kısmında sporcularla ilgili kişisel bilgilerin yer aldığı demografik sorular, ikinci kısmında ise sporcuların takım arkadaşları ve antrenörlerle yaşadığı stres düzeyleri tespit etmek amacıyla stres ölçeği bulunmaktadır. Verilerin analizi amacıyla bağımsız örneklem t-testi ve tek yönlü Varyans (ANOVA) analizi kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizi sonucunda engelli sporcuları demografik bilgilerine dayanarak yaş, cinsiyet, mesleki deneyim gibi özelliklerinin sporcuları örgütsel stres düzeyleri üzerinde olumlu etkilerinin olduğu ve bu duruma bağlı sporcuların antrenörler ve takım arkadaşları ile olumlu ilişkilerinin olduğunu belirlenmiştir. Bu bağlamda araştırmacılar spor yapmanın stres seviyesini düzenlediğini ve takım içerisinde uyumun sağladığını belirtmişlerdir.

Aktürk, Özen ve Üzüm (2014) “Amatör Düzeydeki Futbolcuların Örgütsel Bağlılıkları İncelenmesi Bolu İli Örneği” isimli çalışmalarında amatör liglerde futbol branşlarında faal olarak spor yapmakta olan bireylerin bireysel farklılıkların örgütsel bağlılık düzeyleri üzerindeki etkisini incelemeyi amaçlamışlardır. İlişkisel tarama modelinde tasarlanmış olan çalışmada veriler Üç Boyutlu Örgütsel Bağlılık Ölçeği aracılığı ile toplanmıştır. Çalışmanın örneklemini 2013-2014 sezonunda Bolu ilinde faal olarak amatör liglerde futbol oynayan ve gönüllü olarak çalışmaya katılan 114 futbolcu oluşturmaktadır. Elde edilen verilerin analizi sonucunda futbolcuların medeni durumlarının, oynadıkları kulübün sahip olduğu tesislerden memnuniyet

düzeyinin farklılığını, takım arkadaşlarından Destek görme düzeyi farklılığının ve kulüp yöneticileri ile olan ilişkilerinin örgütsel bağlılık boyutları açısından anlamlı bir fark yaratmadığı tespit belirlenmiştir. Ancak sportif sorumlular ile olan ilişki düzeyini farklılığını sporcularda duygusal ve normatif bağlılık boyutlarında eğitim seviyesi farklılığının ise devam bağlılığı boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir fark oluşturduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte yaş eğitim futbolcu yaşı ile devam bağımlılığı arasında negatif ilişki bulunmuştur. Yani amatör futbolcular tesis ve yöneticilerden ziyade bire bir ilişki içerisinde olduğu sportif sorumlulardan daha fazla etkilenmektedirler. Ayrıca spor yılı ve sporcu yaşı yükseldikçe kendilerini buldukları takıma mecbur hissetme eğilimleri azalmaktadır.

Zorba, Çelik ve Mutlu (2015) sporcuların yöneticilere duymuş olduğu güven duygusunu sporcuların örgütsel bağlılıkları üzerine bir etkisinin olup olmadığını incelemeyi amaçlamışlardır. Bu çalışmanın örneklemini Muğla ilinde Bulunan spor kulüplerinden araştırmaya gönüllü olarak katılan 240 sporcu oluşturmaktadır. Verilerin toplanması amacıyla örgütsel Güven ölçeği kullanılmış olup çalışmanın ikinci kısmında Meyer ve Allen Tarafından geliştirilen üç boyutlu örgütsel bağlılık ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen veriler bağımsız örneklemler t-testi ve tek yönlü Varyans analizi (ANOVA) ile analiz edilmiştir. Verilerin analizi sonucunda cinsiyete göre örgütsel bağlılık arasında anlamlı bir ilişki bulunamazken, medeni durum ve eğitim durumunun sporcuların örgütsel bağlılıkları ile arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür.

Güllü ve Koçak (2016) yapmış oldukları çalışmaların da profesyonel voleybolcuları kulüplerine olan örgütsel bağlılık düzeyleri ölçmeye amaçlamışlardır. Tarama modeli şeklinde gerçekleştirilen bu çalışmada katılımcıları 1. ve 2. ligde voleybol oynayan 100 sporcu oluşturmaktadır. Katılımcılara önce demografik bilgileri sorulmuş daha sonra örgütsel bağlılık ölçeği uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS 20.0 for Windows Paket programı kullanılarak çözümlenmiştir. Elde edilen verilerin analizleri sonucunda cinsiyet gelir yaş ve medeni durum gibi değişkenlerin kulüplerde oynayan sporcuların örgütsel bağlılık üzerinde anlamlı bir farklılığa sebep olmadığı belirlenmiştir. Ancak sporcuların öğrenim düzeylerinin örgütsel bağlılık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Öğrenim durumu bakımından devam bağlılığı alt boyutunda üniversite mezunu olan katılımcılar lise mezunu katılımcılardan daha yüksek puan elde etmişlerdir. Örgütsel bağlılık literatüründe en çok istenen bağlılık türünün duygusal bağlılık türü bunu da normatif bağlılık türü takip ettiği belirtilmiştir. Çalışma sonucunda profesyonel voleybolcuların çalıştıkları kulüp için duygusal ve normatif bağlılık geliştirmedikleri belirlenmiştir. Devam bağlılığı ilgili alanyazında örgütten ayrılma maliyeti ile ilgili farkındalık durumu olarak tanımlandığı için işten ayrılma niyeti ile negatif ilişki içerisinde. Dolayısıyla

sporculardan üniversite mezunu olanların lise mezunu olanlara göre daha yüksek düzeyde devam bağlılığı işletmelerinin eğitim ile kazanılan bilinç düzeyi ile ilgili olduğu ifade edilebilir.

Ermış ve ark. (2017) farklı spor dalları ile ilgilenen ergen sporcuların antrenörlerinin davranışlarını algılama düzeylerini incelemiştir. Cinsiyete göre antrenörlerin bilgi ve becerilerinde gruplar arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Ancak olumsuz antrenör davranışları açısından bakıldığında kadınların ortalamalarının erkekler göre daha düşük olduğu belirlenmiştir. Ergen sporcular ile uğraşan antrenörlerin yaşı büyük sporculara göre daha fazla dikkat etmeleri gerektiği ifade edilmiştir.

Togo (2018) gerçekleştirmiş olduğu tez çalışmasında Şirketler Ligi'ne katılan Kurumsal şirket takımı katılımcılarının örgütsel bağlılık ve yaşam kalitelerini incelemeyi amaçlamıştır. Bu amaç ile İstanbul'da yer alan toplam 19 takımda oynayan toplam 470 oyuncunun yarısını deney grubu yarısında kontrol grubu olarak belirlenmiştir. Verilerin toplanması amacıyla sporculara kişisel bilgi formu örgütsel bağlılık ölçeği ve yaşam kalitesi ölçeği uygulanmıştır. 2015-2016 yılında gerçekleştirilen çalışma betimsel ve ilişkisel tarama modeline göre gerçekleştirilmiş olup verilerin incelenmesinde bağımsız örneklem t- testi, tek yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve birden fazla değişkenin aynı anda incelenmesini sağlayan MANOVA kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizi sonucunda kurumsal olarak spor çalışmalarına katılan amatör sporcuların katılmayanlara göre örgütsel bağlılığın daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Dal, Keskin, Yurtseven ve Yurtseven (2019) 1. Lig Goalball oyuncularının örgütsel stres faktörlerinden neden önce etkilendiklerini belirlemek amacıyla yapmış oldukları çalışmalarında oyuncular üzerinde antrenör davranışı, sağlık ve beslenme, yönetim ve finans, karara katılım ve seyirci davranışı stres faktörleri ölçülerek karşılaştırılmıştır. Bu amaç ile yapılan çalışmada veri toplama aracı olarak Üzüm ve ark. (2010) tarafından geliştirilen Elit Sporcu Örgütsel Stres Ölçeği kullanılmıştır. Çalışmanın örneklemi 97 Goalball oyuncusundan oluşmaktadır. Elde edilen verilerin analizinde t- testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Bu analizler sonucunda oyunculara eğitim, medeni hal, engel durumu gibi değişkenlerin örgütsel stres düzeylerini anlamlı bir şekilde etkilemediği ancak cinsiyet faktörünün anlamlı şekilde etkilediği belirlenmiştir. Antrenörün tutum ve davranışlarından erkek sporcuların kadın sporculardan daha fazla etkilenecek örgütsel stres boyutlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca sporcuların kendilerini ilgilendiren bir karara katılıp/katılmama durumunun erkek sporcularda ve engelli sporcularda, kadın sporculara göre bireylerin örgütsel seviyelerinde daha fazla artışa sebep olduğu belirlenmiştir.

Ergün ve Eyisoy (2019) yapmış oldukları çalışmaların da iş dizaynı, karşılıklı bağlılık, uyuşma, bağlam ve süreç gibi kavramların takım performansına etkisini incelemeyi

amaçlamışlardır. Çalışmanın örneklemini İstanbul ile Anadolu Yakası'nda faaliyet gösteren 10 farklı amatör spor kulübünde farklı branşlarda takım sporu ile uğraşan 171 genç sporcu oluşturmaktadır. Verilerin toplanması amacıyla anket formları kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizi sonucunda takımlarda yöneticilik ve antrenörlük yapan bireyleri Etkin takım özelliklerine yönelik yapacakları eğitim ve bilinçlendirme çalışmaları, yöneticileri takım üyeleri üzerine yapmış oldukları tutum ve davranışların sporcuların takımları olan bağlılığını artıracakı ifade edilmiştir.

Çik ve Küçük (2019) çalışmalarında Türkiye Basketbol Gençler Liginde görev alan sporcular tarafından algılanan antrenör davranışlarını çeşitli değişkenlere göre incelemiştir. 2018-2019 yılında gerçekleştirilen çalışmanın katılımcılarını bu ligde kayıtlı 207 sporcu oluşturmaktadır. Verilerin toplanması amacıyla Sporcular İçin Antrenör Davranışlarını Değerlendirme Ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizin ANOVA, MANOVA ve Tamhane's T2 incelemeleri yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre sporcuların aynı antrenörle çalışma süresine göre fiziksel antrenmanlar ve kondisyon, teknik beceriler, zihinsel hazırlık ve yarışma stratejileri alt boyutlarında anlamlı farklar bulunurken; sporcuların basketbol geçmişlerine ve antrenörlerin yaşına yönelik bir farklılık bulunmamıştır.

Üzüm ve Aycan (2019) "Antrenör Davranışları Algısında Cinsiyetin Etkisi" isimli çalışmalarında sporcuların antrenör davranışları algılarında cinsiyetin etkisini araştırmaktadırlar. Çalışmanın katılımcı grubunu bireysel ve takım sporları ile uğraşan 120'si erkek, 85'i kadın olmak üzere 205 sporcu oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri antrenör tutum ve davranışlarını belirlemeye yönelik oluşturulan ölçek ile toplanmıştır. Elde edilen verilerin analizi sonucunda kadın sporcuların antrenörlerinden karakteristik özellikler boyutuna yönelik bulguları daha fazla vurguladıkları hem erkek hem de kadın antrenörlerin kadın sporcular ile ilişkilerinde karakteristik özellikler boyutuna yönelik davranışları daha çok sergiledikleri belirlenmiştir.

2.7. Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar

Pensgaard ve Ursin (1998) çalışmalarında 1994 yılında Norveç'te yapılan Lillehammer Kış Olimpiyat oyunlarına katılan sporcuların stres deneyimleri ve baş etme yöntemlerini incelemiştir. 69 kişiden oluşan örneklem grubunda yer alan sporcular öncelikli olarak yarışma periyodundaki müsabakalardan kaynaklı stres yaşadıklarını, buna ek olarak dış baskıların ve beklentilerin yüksek olmasının kendi üzerindeki stresi arttırdığını vurgulamışlardır. Ayrıca antrenörlerin tutum ve davranışları ile kontrol eksikliğinden dolayı stres yaşadıklarını belirten

sporcular olumsuzlukların ve stresi kendi performanslarını da olumsuz etkilediğini belirtmişlerdir.

Anderson ve Williams (1999) farklı branşlardaki kolej sporcuları ile yaptıkları çalışmalarında stresin Sporcular üzerindeki psikolojik algısal ve spor yaralanmalarında olan etkisini incelemişlerdir. Çalışmanın örneklem grubunu 10 farklı branşta 196 kolej sporcusu oluşturmaktadır. Çalışma öncesinde sporcuların yaşamsal ve sosyal ihtiyaçları giderilmiştir. Elde edilen verilerin analizi sonucunda sporcuların olumsuz yaşam tarzlarının ve sınırlı imkanlarına listesi stresinde sporcularda sakatlanmalara sebep olduğu belirlenmiştir.

Ford ve ark, (2000) ulusal ve uluslararası düzeyde değişik branşlardaki elit sporcularla yapmış oldukları çalışmalarında sporcu sakatlığı ile stres arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Çalışmanın örnekleme 65 erkek 56 kadın sporcu olmak üzere toplam 121 elit sporcu oluşturmaktadır. Elde edilen verilerin analizi sonucunda cinsiyet değişkeninin strese sebep olan etmenler ile arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir. Ayrıca sporcularda olumlu değişkenin oluşmasıyla bireylerin sakatlıklarında iyileşmelerinin kolaylaşması, irade ve dayanıklılık gibi özelliklerin seviyesinde yükselmeler olduğu belirlenmiştir. Ek olarak sporcuların yaşamımızdaki olumlu etmenler sporcuları kendine olan güvenlerini arttırmakta ve sakatlık sürecini daha kısa sürmesini sağlamaktadır.

Anshel ve Wells (2000) profesyonel basketbolcularda karşılaşmalar sırasında oluşan stres kaynaklarını ve basketbolcuların bu stres kaynakları ile mücadele etme yöntemlerini incelemişlerdir. Yirmi basketbol oyuncusu ile yapılan görüşmeler sonucunda sporcuların karşılaşmalar sırasında; kişiler arasındaki çatışma, hakem kararları, bireysel performans problemleri, takım içerisindeki karşıt görüşler ve oyuncuların tutum davranışları ile ilgili faktörlerin strese sebep olduğu belirtmişlerdir.

Anshel ve ark, (2003) çalışmalarında cinsiyet faktörü sporcuların stres kaynakları ve onunla baş etme yöntemleri arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. 77'si kadın 174'ü erkek olmak üzere Toplam 251 katılımcı ile yapılan çalışmada veriler anketler aracılığıyla toplanmıştır. Çalışmada sporcularda stres kaynaklarının antrenörler, seyirciler, rakipler, karamsarlık, verilen sözlerin yerine getirilmemesi gibi etmenler olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca kadınların erkeklerden daha fazla stres korkusu yaşamasına rağmen stresten erkeklere göre daha az etkilendikleri belirlenmiştir.

Nicholls ve ark, (2006) yapmış oldukları çalışmada profesyonel rugby oyuncularında strese sebep olan etmenleri incelemişlerdir. Verilerin toplanması amacıyla elit düzeydeki 8 rugby oyuncusuna 28 gün boyunca yaşamış oldukları stresli durumları not etmeleri istemişlerdir. Sporcuların tutmuş olduğu günlüklerden elde edilen verilere göre sporcuların; sakatlanma,

zihinsel ve fiziksel hata yapma, antrenörlerin davranışları, hava şartları, sporcuların performanslarında düşme meydana gelmesi, rakibin aldatıcı hareketleri, çevresel faktörler, takım içerisindeki anlaşmazlıklar, kadro seçiminin adil olmayışı gibi etmenleri strese sebep olan kaynaklar olarak algıladıkları belirlenmiştir.

Saadati ve ark. (2015) algılanan örgütsel adalet ile örgütsel bağlılık ve iş tatmini arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. 263 katılımcı ile gerçekleştirmiş oldukları çalışmalarında verilerin toplanabilmesi amacıyla katılımcılara demografik bilgilere dair soruların, örgütsel adaletle dair soruların, örgütsel bağlılığa ve iş doyumuna dair sorunların bulunduğu anketler uygulanmıştır. Elde edilen verilerin analizi sonucunda bir grup ya da örgüt içerisindeki adalet duygusunun varlığı, yöneticilerin adaletli olması; grup içerisinde örgütsel bağlılığın ve iş tatminin bu durumdan olumlu şekilde etkilendiğini ifade etmişlerdir.

Lee, Yosuf, Geok ve Omar (2017) çalışmalarında Malezya okullarında gönüllü olarak görev yapan antrenörlerin örgütsel adalet ve örgütsel bağlılığı arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamışlardır. Bu amaç ile bu okullarda görevli 750 antrenöre posta yoluyla anket aracılığı ile veriler toplanmıştır. Allen ve Mayer tarafından ortaya konulan bağlılık kuramına göre adalet duygusu ile bağlılık arasında bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Kişilerarası adalet algısı ile devamlılık bağlılığı arasında negatif yönlü bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Araştırmacılar bu çalışmada yöneticilerin antrenörlere adil kaynaklar sağlamak, spor malzemelerini tedarik etmek gibi ihtiyaçları giderip onların çalışmalarını teşvik edici durumlar oluştururlarsa; antrenörlerin normatif bağlılıklarında artış olabileceğini ifade etmişlerdir.

Shang ve Chih-Ming Ku (2018) çalışmalarında genç sporcuların antrenör liderliği, takım uyumu ve takım bağlılıklarının takım tatminini nasıl etkilediğini belirlemeyi amaçlamışlardır. Bu amaç ile 77 spor kulübünde 500 elit ve amatör sporcuya anket uygulamışlar, bu anketlerin 403 tanesini analiz edebilmek amacıyla belirlemişler ve elde edilen verileri açıklayıcı analiz ve hiyerarşik analizlerle incelemişlerdir. Bu analizlerin sonucunda takım içerisinde tatminin duygusal bağlılık ve antrenörlerin bilgi ve beceri ile arttığı belirlenmiştir. Ayrıca elit sporcularda takım tatminin grup içerisindeki dostluk ve iletişim ile arttığı, amatör sporcularda ise takım tatminin antrenörlerin olumlu tutumları ile arttığı belirlenmiştir.

Jia ve Hu (2018) yapmış oldukları çalışmada ekoloji sporlarında antrenör-sporcu sisteminin sporcuların örgütsel bağlılık ve örgütsel vatandaşlığı üzerindeki etkisini incelemiştir. 9 futbol kulübünde 255 sporcu ile yürütülen çalışmada ölçekler aracılığı ile veriler toplanmış ve bu verilerin analizleri yapılmıştır. Analizler sonucunda uygun şekilde geliştirilen antrenör-sporcu sisteminin sporcuların örgütsel bağlılıkları ve örgütsel vatandaşlıkları üzerinde olumlu bir

etkisinin olduğu belirlenmiştir. Ayrıca örgütsel desteğin örgütsel bağlılığı artırdığı ifade edilmiştir.

Love ve Stemer (2019) alışmalarında bir üniversitedeki öğrenci sporcular ile öğrenci olmayan sporcuların Allen ve Mayer tarafından geliştirilen örgütsel bağlılığın üç boyutunu incelemişlerdir. 360'ı öğrenci olmayan 238'i öğrenci sporcu olan katılımcılardan verilerin toplanması amacıyla anketler kullanılmıştır ve elde edilen veriler analiz edilmiştir. Bu analizler sonucunda cinsiyet faktörü ile örgütsel bağlılık arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir. Araştırmacılar bu durumun daha önce yapılan çalışmalar ile çeliştiğini ifade etmektedir. Ancak spor yılı ve okuldan mezun olma durumlarının takıma olan bağlılığı etkilediği ifade edilmiştir.

3. GEREÇ ve YÖNTEM

Bu bölümde çalışmanın modeli, evren-örneklem, veri toplama araçları, verilerin toplanması amacıyla kullanılan ölçeklerin geçerlik ve güvenirlik çalışmaları ile toplanan verilerin hangi istatistiksel yöntemler kullanılarak analiz edileceğine dair bilgiler verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Farklı spor branşlarındaki antrenörlerin davranışlarının ve yeterliklerinin sporcuların takımları olan bağlılık düzeylerine olan etkisini belirlemek amacıyla yapılan bu çalışma, genel tarama modellerinden biri olan kesit alma yaklaşımı ile ve ilişkisel tarama modeli ile gerçekleştirilmiştir.

Genel tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, o evren ile ilgili olarak genel bir yargıya ulaşabilmek amacıyla evrenin tamamından veya o yönden seçilen bir grup ya da örneklem üzerinde yapılan tarama çalışmalarına verilen isimdir. Genel tarama modeli ile tekil taramalar ya da ilişkisel taramalar yapılabilir. Ayrıca gelişimler ve değişimleri belirleyebilmek amacıyla zamansal taramalarda gerçekleştirmek mümkündür. Zamansal taramaları yaparken iki temel yaklaşımlar birisi kullanılabilir (Van Dalen, 1962; Kilmen, 2015). Bunlar izleme ve kesit alma yaklaşımlarıdır.

Kesit alma yaklaşımı farklı gelişmişlik evrelerini temsil ettiğini kabul edilen, Birbirinden farklı gruplar üzerinde ve tek seferde yapılan gözlem işlemidir. Bu yöntemle alınan sonuçlar sanki aynı gruptan alınmış gibi yorumlanır ve gelişmenin sürekliliğini yansıttığı varsayılır.

İki ya da daha fazla değişken arasındaki birlikte değişimin varlığını veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modellerine ilişkisel tarama modeli denir. Bu çalışmalarda, aralarında ilişki aranacak değişkenler tekil taramalarda olduğu gibi ayrı ayrı sembolleştirilir; ancak sembolleştirme ilişkisel bir çözümlenmeye cevap verecek şekilde çiftler halinde oluşturur (Karasar, 2016; Can, 2016).

3.2. Araştırma Grubu

Bu çalışma 2018-2019 yılı Bolu Gençlik Spor İl Müdürlüğüne bağlı farklı branşlarda lisanslı 212 kadın, 288 erkek olmak üzere yaşları 12-29 arasında değişen 500 sporcu ile gerçekleştirilmiştir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada, veri toplama işlemi üç bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde kişisel bilgiler ile ilgili sorular, ikinci bölümde antrenör tutum ve davranışları ile ilgili Üzüm ve arkadaşları (2018) tarafından geliştirilen 5’li likert tipinde olan “Algılanan Antrenör Tutum ve Davranış Ölçeği” anket kullanılmıştır. Bu ölçek karakteristik özellikler, bilgi ve beceri birikimi, adaletli olmak gibi 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Çalışmanın üçüncü kısmında Üzüm ve arkadaşları (2010) tarafından geliştirilen “Elit Sporcu Örgütsel Bağlılık Ölçeği” kullanılmıştır. Bu ölçek özdeşleşme, uyuşum ve yabancılaşma olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır. Veri toplama araçları ile ilgili bilgiler aşağıdaki gibidir.

3.3.1. Algılanan Antrenör Tutum ve Davranış Ölçeği (AATDÖ)

Üzüm ve arkadaşları (2018) geliştirilen 24 soru ve 3 alt boyut ile doğrulandığı tespit edilmiştir. Ölçeğin ve alt boyutların Alfa iç tutarlılık değerlerine bakılarak yapılan tanımlamada, birinci alt boyutun (Karakteristik Özellikler) 1., 2., 3., 4., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 18., 20. ve 23. maddelerden oluştuğu ve 13 maddelik bu alt boyutun Cronbach Alpha iç tutarlılık değerinin $\alpha=0.88$ olduğu, ikinci alt boyutun (Bilgi ve Beceri Birikimi) 13., 14., 15., 16., 17., 19., 21., 22. ve 24 maddeler olmak üzere 9 sorudan oluştuğu ve bu alt boyutun Alpha değerinin $\alpha=0.86$ olduğu ve üçüncü alt boyutun ise (Adaletli Olmak) 5., ve 12. sorulardan oluştuğu ve Alpha değerinin $\alpha=0.56$ olduğu tespit edilmiştir. Toplam ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık değerleri ise $\alpha=0,87$ olarak bulunmuştur. 5 kategori üzerinden değerlendirilen maddelerin sayısal olarak karşılığı; Hiçbir zaman=1, Nadiren=2, Ara sıra=3, Sık Sık=4, Her zaman=5 olacak şekilde puanlanmış ve (1,2,3,4,6,7,8,9,10,11,19,21,24.) maddeler ters çevrilerek puanlanmıştır. Ayrıca ölçeğin, bilgi ve beceri birikimi boyutu ile karakteristik özellikler alt boyutu arasında pozitif ve adaletli olmak alt boyutu arasında ise negatif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Ölçeğin bu çalışma için

yapılan güvenilirlik analizi sonucunda, birinci alt boyutun (Karakteristik Özellikler) Cronbach Alpha iç tutarlılık değerin $\alpha=0,76$ olduğu, ikinci alt boyutun (Bilgi ve Beceri Birikimi) Cronbach Alpha değerinin $\alpha=0,78$ olduğu ve üçüncü alt boyutun ise (Adaletli Olmak) Cronbach Alpha değerinin $\alpha=0,37$ olduğu tespit edilmiştir. Ölçeğin toplam Cronbach Alpha iç tutarlılık değerleri ise $\alpha=0,61$ olarak bulunmuştur.

Karakteristik Özellikler kısmında antrenörlerin sporcular üzerinde nasıl bir izlenim bıraktığı ve antrenörlerin suçlama, kendini arama, şiddet, tutarsızlık gibi bazı karakteristik özelliklerinin iş yaşamını nasıl etkilediği belirlenmektedir. *Bilgi ve Beceri Birikimi* kısmında antrenörlerin kendi alanları ile ilgili teknik, taktik, planlama gibi becerilerinin sporcular tarafından nasıl algılandıklarını ifade etmektedir. *Adaletli Olma* kısmında ise antrenörlerin sporculara karşı davranışlarında adalet seviyesinin nasıl algılandığına, sporcuların cinsiyet, yaş, yıldız oyuncu olmak gibi özelliklerinin antrenörlerin adil davranış şekilleri üzerinde etkisi olup olmadığını ifade etmektedir.

Çalışmanın veri toplama kısmında üçüncü bölümünde sporcuların takımlarına ve yaptıkları spora olan bağlılığını ölçmek amacı ile Üzüm ve arkadaşları tarafından 2010 yılında geliştirilen elit sporcularda örgütsel bağlılık ölçeği kullanılmıştır.

3.3.2. Elit Sporcu Örgütsel Bağlılık Ölçeği (ESÖBÖ)

Üzüm ve arkadaşları tarafından 2010 yılında geliştirilen Bağlılık Ölçeği 35 soru ve (özdeşleşme, uyuşum ve yabancılaşma) üç alt boyuttan oluşmuştur. Ölçeğinin tümüne ait Cronbach Alpha iç tutarlılık değerleri ise ($\alpha=0,89$) olarak bulunmuştur. 5 kategori üzerinden değerlendirilen maddelerin sayısal olarak karşılığı; Hiçbir zaman=1, Nadiren=2, Ara sıra=3, Sık Sık=4, Her zaman=5 olacak şekilde puanlanmış ve (1,2,3,4,6,7,8,9,10,11,19,21,24.) maddeler ters çevrilerek puanlanmıştır. Ölçek üç alt boyuttan oluşmaktadır. Birinci alt boyut (Özdeşleşme) 1., 8., 11., 12., 17., 20., 22., 26., 27., 28., 32., 34 ve 35, ikinci alt boyut (Uyuşum) 2., 3., 4., 5., 6., 7., 9., 13., 16., 19. ve 21, üçüncü alt boyut (Yabancılaşma) 10., 14., 15., 18., 23., 24., 25., 29., 30., 31. ve 33. maddelerden oluşmaktadır. Ölçeğin bu çalışma için yapılan güvenilirlik analizi sonucunda, birinci alt boyutun (Özdeşleşme) Cronbach Alpha iç tutarlılık değeri $\alpha=0,77$, ikinci alt boyutun (Uyuşum) Cronbach Alpha değeri $\alpha=0,70$ olduğu ve üçüncü alt boyutun ise (Yabancılaşma) Cronbach Alpha değerinin $\alpha=0,77$ olduğu tespit edilmiştir. Ölçeğin toplam Cronbach Alpha iç tutarlılık değerleri ise $\alpha=0,84$ olarak bulunmuştur.

Bu ölçekte özdeşleşme olarak ifade edilen alt boyut bireylerin buldukları örgüte duygusal olarak bağlı olmasını ve kendi kimliğini örgütün kimliği ile özdeşleştirmesini ifade etmektedir. Uyuşum alt boyutu bireylerin buldukları örgüte ve örgütteki kurallara uyarak yönetici zor durumda bırakmadıklarını; ancak tam bir bağlılıkları olmadığı içinde örgütün amaçlarının gerçekleştirilmesinde üst düzey bir çaba göstermemelerini ifade etmektedir. Yabancılaşma alt boyutu ise bireylerin kendilerine imkân tanınmasına rağmen örgüt içerisinde yaşamış olduğu yalnızlık sebebi ile örgütten soğumasını ve bağlılığının düşmesini ifade eder.

3.4. Verilerin Toplanması

Bolu Gençlik ve Spor İl Müdürlüğünden gerekli izinler alındıktan sonra katılımcılara, antrenmanları öncesinde anketler verilmiştir. Onların geri dönütlerine göre veriler SPSS for Windows 24.0 programına girilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Verilerin analizine geçilmeden önce katılımcı grubun yaş, cinsiyet, spor branşı, spor türü, spor yılı, eğitim durumu, antrenör cinsiyeti gibi değişkenlerinin frekansları belirlenmiştir. Bu frekanslar ile ilgili tablo oluşturulmuştur. Bu tabloda yaş, spor branşı ve spor yılı ile ilgili değişkenlerin dağılımı şu şekilde görülmüştür.

Tablo 1. Yaş, spor branşı ve spor yılı değişkeni

Değişkenler	Kategoriler	f	%
Yaş	12-15	300	60,0
	16-19	144	28,8
	20 ve üzeri	56	11,2
	Toplam	500	100,0
Spor branşı	Uzak doğu sporları	187	37,4
	Minder sporları	70	14,0
	Raket sporları	57	11,4
	Takım sporları	139	27,8
	Takım açık alan sporları	47	9,4
	Toplam	500	100,0
Spor yılı	1-4	339	67,8
	5-8	119	23,8
	9 ve üzeri	42	8,4
	Toplam	500	100,0

Demografik bilgiler ile ilgili tablo oluşturulduktan sonra çalışmaya katılan katılımcıların yaş, spor branşı ve spor yılı değişkelerinde gruplar arasındaki farkın iki katından daha fazla olduğu belirlenmiştir. Büyüköztürk (2017) yapılacak analizlerde veriler arasındaki ilişkiye dayanarak mantıklı birleştirmeler yapılabileceğini belirtmektedir. Bu bağlamda yapılacak analizlerin istatistiksel olarak anlamlı olabilmesi amacıyla katılımcıların yaşı, yapmış oldukları sporların branşları, spor yılları değişkenleri yeniden düzenlenmiş ve demografik değişkenleri içeren tablo yeniden hazırlanmıştır.

Tablo 2. Yaş, spor branşı, spor yılı değişkenleri yeniden düzenleme

Değişkenler	Kategoriler	f	%
Yaş	12-15	300	60,0
	16 ve üzeri	200	40,0
Toplam		500	100,0
Spor branşı	Uzak doğu sporları	187	37,4
	Minder sporları	70	14,0
	Raket sporları	57	11,4
	Takım sporları/ Takım açık alan sporları	186	37,2
	Toplam	500	100,0
Spor yılı	1-4	339	67,8
	5 ve üzeri	161	32,2
Toplam		500	100,0

Hazırlanan tablolardan sonra SPSS 24.0 programında normallik testi yapılarak verilerin normallığı kontrol edilmiştir. Yapılan analiz sonucunda verilerin normal dağılmadığı görülmüştür ($p < .05$). Bu bağlamda verilerin analizinde ikili gruplar için Mann Whitney-U Testi, ikiden fazla değişkeni olan gruplar için Kruskal Wallis Testi uygulanmıştır. Kilmen (2015) Mann Whitney-U testinde bağımsız değişkenin bağımlı değişken üzerindeki etkisinin büyüklüğünün ifadesi için etki büyüklüğünün hesaplanması gerektiğini ifade etmiştir. Etki büyüklüğünün hesaplanmasında şu formül kullanılmaktadır (Field, 2009; Pallant, 2007).

$$r = \frac{Z}{\sqrt{n}}$$

Bu etki büyüklüğünün yorumlanmasında;

- ✓ $0.1 \leq r < 0.3$ ise düşük,
- ✓ $0.3 \leq r < 0.5$ ise orta,
- ✓ $r \geq 0.5$ ise büyük şeklinde bir kesim noktaları kullanılır (Cohen, 1988; Kilmen, 2015).

Ayrıca algılanan antrenör davranışları puanları ile örgütsel bağlılık puanları arasındaki ilişkiyi ortaya koyabilmek amacıyla Spearman Korelasyonu uygulanmıştır.

4. BULGULAR

Bu kısımda yapılan çalışmalar ile ilgili bulgulara yer verilmiştir.

4.1. Demografik Bilgiler

Farklı spor branşlarındaki antrenörlerin davranışlarının ve yeterliliklerinin amatör sporcuların örgütsel bağlılıkları üzerindeki etkisini incelemek amacıyla yapılan bu çalışma da verilerin toplanması amacıyla kullanılan anketlerin birinci bölümünde katılımcıların kişisel bilgileri toplanmıştır. Elde edilen demografik bilgiler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3. Araştırmaya katılan sporcuların araştırma grubuna ilişkin demografik bilgileri

Değişkenler	Kategoriler	f	%
Yaş	12-15	300	60,0
	16-19	144	28,8
	20 ve üzeri	56	11,2
	Toplam	500	100,0
Cinsiyet	Kadın	212	42,4
	Erkek	288	57,6
	Toplam	500	100,0
Spor branşı	Uzak doğu sporları	187	37,4
	Minder sporları	70	14,0
	Raket sporları	57	11,4
	Takım sporları	139	27,8
	Takım açık alan sporları	47	9,4
	Toplam	500	100,0
Spor türü	Bireysel Sporlar	183	36,6
	Takım Sporları	317	63,4
	Toplam	500	100,0
Spor yılı	1-4	339	67,8
	5-8	119	23,8
	9 ve üzeri	42	8,4
	Toplam	500	100,0
Eğitim durumu	İlköğretim	192	38,4
	Lise	245	49,0
	Üniversite	63	12,6
	Toplam	500	100
Antrenör Cinsiyeti	Kadın	72	14,4
	Erkek	428	85,6
	Toplam	500	100

Yukarıda yer alan tabloya katılımcıların %60'ını 12-15 yaş arası sporcular (n=300) oluşturmaktadır. 16-19 yaş arasındaki sporcuların oranı %28,8 (n=144), %11,2'si ise 20 yaşında ve üzerinde (n=56) olan sporculardır. Toplam 500 katılımcıdan oluşan örneklemin %42,4'ü kadın (n=212), %57,6'sı erkek (288) sporculardan oluşmaktadır. Çalışmaya katılan sporcuların spor branşlarına bakıldığında sporcuların %37,4'ü uzak doğu sporları (n=187), %14'ü minder sporları (n=70), %11,4'ü raket sporları (n=57), %27,8'i takım sporları (n=139), %9,4'ü ise açık alanda takım ile yapılan sporlar (n=47) ile uğraşmaktadırlar. Sporcuların %36,6'sı bireysel sporla uğraşırken (n=183), %63,4'ü takım sporları (n=317) ile uğraşmaktadır. Bu sporcuların kaç yıldır spor ile uğraştığına bakıldığında %67,8'nin 1-4 yıl (n=339) arasında bir spor geçmişinin olduğu, %23,8 5-8 yıl (n=119) arasında spor geçmişinin olduğu, %8,4'ünün 9 yıl ve üzerinde (n=42) spor geçmişinin olduğu görülmektedir. Eğitim durumu açısından %38,4'ü ilköğretim (n=192) düzeyinde, %49'u lise (n=245) düzeyinde ve %12,6'sı üniversite (n=63) düzeyinde eğitim görmektedirler. Lisanslı ancak amatör düzeyde olan katılımcıların antrenörlerine bakıldığında antrenörlerin %14,4'ünün kadın (n=72), %85,6'sının erkek (n=428) olduğu görülmektedir.

Veri analizi kısmında belirtilen birleştirme işlemi sonucunda demografik özellikler tablosu şu şekilde oluşturulmuştur.

Tablo 4. Araştırmaya katılan sporcuların araştırma grubuna ilişkin demografik bilgileri birleştirilmiş hali

Değişkenler	Kategoriler	f	%
Yaş	12-15	300	60,0
	16 ve üzeri	200	40,0
	Toplam	500	100,0
Cinsiyet	Kadın	212	42,4
	Erkek	288	57,6
	Toplam	500	100,0
Spor branşı	Uzak doğu sporları	187	37,4
	Minder sporları	70	14,0
	Raket sporları	57	11,4
	Takım sporları/ Takım açık alan sporları	186	37,2
	Toplam	500	100,0
Spor türü	Bireysel Sporlar	183	36,6
	Takım Sporları	317	63,4
	Toplam	500	100,0

Spor yılı	1-4	339	67,8
	5 ve üzeri	161	32,2
Toplam		500	100,0
Eğitim durumu	İlköğretim	192	38,4
	Lise	245	49,0
	Üniversite	63	12,6
Toplam		500	100
Antrenör cinsiyeti	Kadın	72	14,4
	Erkek	428	85,6
Toplam		500	100

4.2. Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Katılımcıların demografik değişkenlerinin algılanan antrenör davranışları üzerine olan etkisini incelemek amacıyla yapılan analizlerin bulguları şu şekildedir.

Tablo 5. Katılımcıların yaşının ve antrenörlerin tutum ve davranışlarının normalliği

	Yaş	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
		İstatistik	Sd	p	İstatistik	Sd	p
Karakteristik Özellikler	12-15	,202	300	,000	,867	300	,000
	16-üzeri	,192	200	,000	,838	200	,000
Bilgi ve Beceri	12-15	,099	300	,000	,975	300	,000
	16-üzeri	,103	200	,000	,971	200	,000
Adaletli Olma	12-15	,357	300	,000	,646	300	,000
	16-üzeri	,249	200	,000	,817	200	,000

Yapılan normallik testi sonucunda sporcular tarafından algılanan antrenör davranışlarının alt boyutları ile yaş değişkeni arasında verilerin hem Kolmogorov-Smirnov hem de Shapiro-Wilk testlerinde verilerin normal dağılmadığı ($p < .05$) gözlemlenmiştir. Bu sebeple testi değişkenler arasındaki ilişki Mann Whitney U testi analiz edilmiştir.

Tablo 6. Yaş değişkenine göre alt boyutların analizi

	Karakteristik Özellikler	Bilgi ve Beceri	Adaletli Olma
Mann-Whitney U	29770,000	25250,000	23506,500
Wilcoxon W	74920,000	45350,000	68656,500
Z	-,149	-3,017	-4,525
p	,882	,003	,000

Elde edilen analiz sonucunda amatör sporcuların algılanan antrenör davranışları ile yaş arasındaki ilişkiye bakıldığında sporcuların, karakteristik özellikler alt boyutunda yaş değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmazken ($p=.882$); antrenör tutum ve davranışlarının diğer alt boyutlarından bilgi ve beceri alt boyutunda $p=.003$, adaletli olma alt boyutunda $p=.00$ olduğundan $p<.05$ düzeyinde anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Bu anlamlı farkın hangi gruplarda olduğuna bakıldığında bilgi ve beceri alt boyutunda 12-15 yaş arası sporcuların sıra ortalamalarının daha yüksek (S.O.=266,33) iken; adaletli olma alt boyutunda 16 yaş ve üzeri sporcularda daha fazladır (S.O.=282,97). Bu bilgilere ait tablo aşağıda yer almaktadır.

Tablo 7. Yaş değişkenine göre alt boyutların sıra ortalamaları ve sıra toplamları

	Yaş	N	S.O.	S.T.
Bilgi ve Beceri	12-15	300	266,33	79900,00
	16-üzeri	200	226,75	45350,00
	Toplam	500		
Adaletli Olma	12-15	300	228,86	68656,50
	16-üzeri	200	282,97	56593,50
	Toplam	500		

Bu verilere göre yaşı 12 ila 15 arasında değişen sporcuların antrenörlerin bilgi ve becerileri hakkındaki görüşlerinin 16 yaş ve üzerin sporculara göre daha olumlu olduğu söylenebilir. Ancak bu veri için hesaplanan etki büyüklüğünün düşük düzeyde olduğu söylenebilir ($r=.013$). Antrenörlerin adaletli olma davranışlarının ise 16 yaş ve üzeri sporcularda daha olumlu olduğu ifade edilebilir. Ancak aynı şekilde bu veri için etki büyüklüğünün düşük düzeyde olduğu söylenebilir ($r=0.2$).

Araştırmaya katılan katılımcıların cinsiyetine göre antrenörlerin tutum ve davranışlarının normallığı incelendiğinde aşağıda yer alan tablo oluşturulmuştur.

Tablo 8. Katılımcıların cinsiyeti ile antrenör tutum ve davranışlarının normalliği

	Cinsiyet	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
		İstatistik	Sd	p	İstatistik	Sd	p
Karakteristik	Kadın	,184	212	,000	,898	212	,000
Özellikler	Erkek	,212	288	,000	,807	288	,000
Bilgi ve Beceri	Kadın	,098	212	,000	,980	212	,004
	Erkek	,106	288	,000	,972	288	,000
Adaletli Olma	Kadın	,314	212	,000	,709	212	,000
	Erkek	,315	288	,000	,737	288	,000

Yapılan normallik testi sonucunda katılımcıların cinsiyeti ile antrenörlerin tutum ve davranışlarının alt boyutları arasında hem kadınlarda ($p<.05$) hem de erkeklerde ($p<.05$) normal dağılmadığı belirlenmiştir. Bu sebeple bu verilerin analizi için Mann Whitney- U kullanılmıştır. Grupların analizi aşağıda yer almaktadır.

Tablo 9. Cinsiyet değişkenine alt boyutların analizi

	Karakteristik Özellikler	Bilgi ve Beceri	Adaletli Olma
Mann-Whitney U	29038,000	29682,000	29461,000
Wilcoxon W	70654,000	52260,000	52039,000
Z	-,955	-,533	-,737
p	,340	,594	,461

Tablo 9'a göre katılımcıların cinsiyetinin karakteristik özellikler alt boyutunda $p=.340$, bilgi ve beceri düzeyinde $p=.594$, ve adaletli olma alt boyutunda $p=.461$ puanı ile anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($p<.05$). Bu alt boyutlara ait sıra ortalamaları ve toplam sıra puanları tablo 9'da yer almaktadır.

Tablo 10. Cinsiyet değişkenine göre alt boyutların sıra ortalamaları ve sıra toplamları

	Cinsiyet	N	S.O.	S.T.
Karakteristik Özellikler	Kadın	212	257,53	54596,00
	Erkek	288	245,33	70654,00
	Toplam	500		
Bilgi ve Beceri	Kadın	212	246,51	52260,00
	Erkek	288	253,44	72990,00
	Toplam	500		
Adaletli Olma	Kadın	212	245,47	52039,00
	Erkek	288	254,20	73211,00
	Toplam	500		

Çalışmaya katılan katılımcıların yapmış oldukları spor branşlarının algılanan antrenör davranışı alt boyutları üzerine etkisi ile ilgili aşağıda yer alan tablolardaki gibidir.

Tablo 11. Katılımcıların spor branşlarının antrenör davranışları ile normalliği

	Spor Branşları	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
		İstatistik	Sd	p	İstatistik	Sd	p
Karakteristik Özellikler	Uzak Doğu Sporları	,197	187	,000	,816	187	,000
	Minder Sporları	,263	70	,000	,755	70	,000
	Raket Sporları	,256	57	,000	,799	57	,000
	Takım sporları / Takım açık alan sporları	,163	186	,000	,913	186	,000
	Uzak Doğu Sporları	,085	187	,002	,982	187	,018
Bilgi ve Beceri	Minder Sporları	,145	70	,001	,951	70	,008
	Raket Sporları	,158	57	,001	,944	57	,011
	Takım sporları/ Takım açık alan sporları	,112	186	,000	,963	186	,000
	Uzak Doğu Sporları	,322	187	,000	,690	187	,000
	Minder Sporları	,280	70	,000	,761	70	,000
Adaletli Olma	Raket Sporları	,355	57	,000	,690	57	,000
	Takım sporları/ Takım açık alan sporları	,313	186	,000	,751	186	,000

Tablo 11’de yer alan bilgilere bakıldığında katılımcıların spor branşlarının antrenör davranışları alt boyutları ile $p < .05$ düzeyinde anlamlı dağılmadığı görülmektedir. Bu sebeple gruplar arasındaki etkiyi analiz edebilmek amacıyla Kruskal Wallis analizi uygulanmıştır. Bu analiz sonucunda karakteristik özellikler ($p = .007$) alt boyutunda gruplar arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p < .05$; Ki-Kare= 12.197). Bilgi ve beceri alt boyutunda ($p = .109$) ve adaletli olma alt boyutunda ($p = .414$) ise anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bu analize ait tablo aşağıdaki gibidir.

Tablo 12. Katılımcıların spor branşları ile antrenör davranışları alt boyutunun Kruskal Wallis sonucu

	Karakteristik Özellikler	Bilgi ve Beceri	Adaletli Olma
Ki-Kare	12,197	6,045	2,857
Sd	3	3	3
p	,007	,109	,414

Karakteristik özellikler alt boyutunda hangi gruplar arasında farklılık olduğunu belirlemek amacıyla ikili gruplar halinde yapılan Mann Whitney-U analizi uygulanmıştır.

Tablo 13. Uzak doğu sporları ve raket sporları ile uğraşan sporcuların Mann Whitney-U testi analizi

	Spor Branşları	N	S.O.	S.T.
Karakteristik Özellikler	Uzak Doğu Sporları	187	116,74	21831,00
	Raket Sporları	57	141,39	8059,00
	Toplam	244		

Tablo 14. Uzak doğu sporları ve raket sporları ile uğraşan sporcuların Mann Whitney-U testi p değeri

	Karakteristik özellikler
Mann-Whitney U	4253,000
Wilcoxon W	21831,000
Z	-2,369
p	,018

Yapılan analizler sonucunda uzak doğu sporları ile uğraşan sporcular ile raket sporları ile uğraşan sporcular arasında $p < .05$ düzeyinde raket sporları ile uğraşan sporcular lehine anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p < .018$, S.O.= 141,39;). Bu veri için hesaplanan etki büyüklüğü $r = 0.15$ ’tir.

Bununla birlikte grupların karşılaştırılmasına devam edildiğinde raket sporları ile uğraşan sporcular minder sporu ile uğraşan sporcular arasında karakteristik özellikler ($p=.001$) alt boyutunda $p<.05$ anlamlılık düzeyinde bir fark olduğu görülmüştür. Yapılan analizde bu farklılığı raket sporları ile uğraşan sporcular lehine olduğu görülmektedir (S.O.= 76.09). Bu veri için hesaplanan etki büyüklüğü $r=0.30$ 'tür. Bu bulguya ait tablolar şu şekildedir:

Tablo 15. Minder sporları ve raket sporları ile uğraşan sporcuların Mann Whitney-U testi analizi

	Spor Branşları	N	S. O.	S.T.
Karakteristik Özellikler	Minder Sporları	70	54,16	3791,00
	Raket Sporları	57	76,09	4337,00
	Toplam	127		

Tablo 16. Minder sporları ve raket sporları ile uğraşan sporcuların Mann Whitney-U testi p değeri

	Karakteristik Özellikler
Mann-Whitney U	1306,000
Wilcoxon W	3791,000
Z	-3,473
p	,001

Yapılan karşılaştırmalar sonucunda raket sporları yapan sporcular ile takım sporu yapan veya takımla açık alanda spor yapan sporcuların analizleri şu şekildedir:

Tablo 17. Takım sporları ve raket sporları ile uğraşan sporcuların Mann Whitney-U testi p değeri

	Karakteristik Özellikler
Mann-Whitney U	4070,500
Wilcoxon W	21461,500
Z	-2,699
p	,007

Tablo 16 ve tablo 17'ye bakıldığında raket sporları ile uğraşan sporcuların antrenörlerin karakteristik özelliklerini algılamalarında takımla spor/ takımla açık alan sporu yapan sporcularla $p<.05$ anlamlılık düzeyinde bir fark görülmektedir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında bu farkın raket sporları ile uğraşan sporcular lehine olduğu söylenebilir (S.O.= 143.59). Bu veri için hesaplanan etki büyüklüğü $r=0.17$ 'dir.

Bu verilere bakıldığında raket sporları ile uğraşan sporcuların antrenörlerin karakteristik özelliklerinin sporcuların algılarında daha olumlu olduğu söylenebilir. Ancak bu etkinin büyüklüğünün düşük düzeyde olduğu ifade edilebilir.

Amatör sporcuların yapmış oldukları spor türü ile algılanan antrenör davranışları alt boyutları arasındaki ilişki incelendiğinde bulguları şu şekilde ifade edilebilir:

Tablo 18. Sporcuların yapmış oldukları spor türünün alt boyutlara göre normalliği

	Spor Türü	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
		İstatistik	Sd	p	İstatistik	Sd	p
Karakteristik	Takım Sporları	,212	317	,000	,809	317	,000
Özellikler	Bireysel Sporlar	,186	183	,000	,903	183	,000
Bilgi ve Beceri	Takım Sporları	,096	317	,000	,978	317	,000
	Bireysel Sporlar	,110	183	,000	,961	183	,000
Adaletli Olma	Takım Sporları	,311	317	,000	,715	317	,000
	Bireysel Sporlar	,321	183	,000	,741	183	,000

Tablo 18 incelendiğinde bireysel ve takım sporları yapan amatör sporcuların hem Kolmogorov-Smirnov hem de Shapiro-Wilk normallik testine göre $p < .05$ olduğu için verilerin normal dağılmadığı görülmektedir. Bu sebeple yapılan spor türü ile bağımlı değişken arasındaki ilişkinin belirlenebilmesi amacıyla yapılan Mann Whitney-U testinin bulguları aşağıda yer almaktadır.

Tablo 19. Spor türünün antrenör davranışları alt boyutları ile ilişkisi

	Karakteristik Özellikler	Bilgi ve Beceri	Adaletli olma
Mann-Whitney U	27143,000	25265,000	28422,500
Wilcoxon W	43979,000	75668,000	78825,500
Z	-1,224	-2,416	-,413
p	,221	,016	,679

Tablo 19’da yer alan verilere göre amatör sporcuların yapmış oldukları sporun bireysel veya takım sporu olmasında karakteristik özellikler ($p=.221$) ve adaletli olma alt boyutlarında ($p=.679$) anlamlı bir fark görülemezken; antrenörlerin bilgi ve beceri özellikleri alt boyutunda ($p=.016$) bireysel ve takım sporları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Grupların sıra ortalamaları incelendiğinde gruplar arasındaki anlamlı farklılığın bireysel sporlarla (S.O.=270,94) uğraşan sporcular lehine olduğu görülmektedir. Bu veri için etki büyüklüğü hesaplandığında

$r=.010$ olduğu görülmektedir. Bireysel sporlar ile uğraşan sporcuların antrenörlerin bilgi düzeyleri ve becerileri üzerindeki etkinin daha olumlu olduğu söylenebilir. Ancak sporcuların yapmış oldukları spor dallarında bireysel olmalarının antrenörlerin bilgi ve becerileri üzerindeki etkilerinin düşük düzeyde olduğu ifade edilebilir.

Tablo 20. Bilgi ve beceri alt boyutunda spor türünün alt boyutları sıra ortalamaları

	Spor Türü	N	S.O.	S.T.
Bilgi ve Beceri	Takım Sporları	317	238,70	75668,00
	Bireysel Sporlar	183	270,94	49582,00
	Toplam	500		

Amatör sporcuların yapmış oldukları spor süreleri (yılları) ile antrenör davranışlarının alt boyutları karşılaştırıldığında verilerin normalliğini gösteren tablo aşağıdaki gibidir.

Tablo 21. Sporcuların algılanan antrenör davranışlarının alt boyutları ile normalliği

	Spor Yılı	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
		İstatistik	Sd	p	İstatistik	Sd	p
Karakteristik	1-4	,235	339	,000	,784	339	,000
Özellikler	5 ve üzeri	,144	161	,000	,933	161	,000
Bilgi ve Beceri	1-4	,100	339	,000	,973	339	,000
	5 ve üzeri	,112	161	,000	,973	161	,003
Adaletli Olma	1-4	,344	339	,000	,682	339	,000
	5 ve üzeri	,257	161	,000	,807	161	,000

Tablo 21’de yer alan bulgulara bakıldığında amatör sporcuların yapmış oldukları spor sürelerinin algılanan antrenör davranışlarının alt boyutlarına göre $p<.05$ düzeyinde homojen dağılmadığı görülmektedir. Bu sebeple verilerin analizi için yapılan Mann Whitney-U testinin bulguları aşağıdaki gibidir.

Tablo 22. Sporcuların spor yılları ile antrenör davranışlarının alt boyutları arasındaki ilişki

	Karakteristik Özellikler	Bilgi ve Beceri	Adaletli Olma
Mann-Whitney U	24148,000	26141,000	23640,500
Wilcoxon W	81778,000	39182,000	81270,500
Z	-2,129	-,765	-2,666
p	,033	,444	,008

Tablo 22’de yer alan anlamlılık puanlarına bakıldığında sporcuların spor yıllarının bilgi ve beceri alt boyutunda $p<.05$ anlamlılık düzeyinde gruplar arasında bir fark olmadığı görülmektedir ($p=.444$). Ancak hem karakteristik özellikler ($p=.033$) hem de adaletli olma ($p=.008$) alt boyutunda $p<.05$ anlamlılık düzeyine göre anlamlı bir fark olduğu görülmektedir.

Tablo 23. Karakteristik özellikler ve adaletli olma alt boyutunun spor yılına göre sıra ortalamaları

	Spor Yılı	N	S.O.	S.T.
Karakteristik Özellikler	1-4	339	241,23	81778,00
	5 ve üzeri	161	270,01	43472,00
	Toplam	500		
Adaletli Olma	1-4	339	239,74	81270,50
	5 ve üzeri	161	273,16	43979,50
	Toplam	500		

Yukarıdaki tabloya bakıldığında karakteristik özellikler arasındaki farkın spor yılı 5 yıl ve üzeri ($p=.033$, S.O.=270.01) olan sporcuların, antrenörlerin adaletli olma davranışlarının ise yine 5 yıl ve üzerinde spor ($p=.008$, S.O.= 273.16) yapan sporcuların lehine olduğu görülmektedir. Ancak hem antrenörlerin karakteristik özellikleri hem de adaletli olmalarında sporcuların spor yıllarının etkisinin düşük olduğu ifade edilebilir ($r=.09$; $r=.11$).

Çalışmaya katılan katılımcıların eğitim düzeyleri ile algılanan antrenör davranışları arasındaki ilişkiye bakıldığında verilerin $p<.05$ olduğu için hem Kolmogorov-Smirnov hem de Shapiro-Wilk’te normal dağılmadığı görülmektedir. Bu bulguya ait tablo aşağıdaki gibidir.

Tablo 24. Sporcuların eğitim düzeyleri ile antrenör davranışlarının alt boyutlarının normallliği

	Eğitim Düzeyi	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
		İstatistik	Sd	p	İstatistik	Sd	p
Karakteristik Özellikler	İlköğretim	,242	192	,000	,792	192	,000
	Lise	,193	245	,000	,879	245	,000
	Üniversite	,193	63	,000	,747	63	,000
Bilgi ve Beceri	İlköğretim	,105	192	,000	,973	192	,001
	Lise	,120	245	,000	,966	245	,000
	Üniversite	,121	63	,023	,960	63	,038
Adaletli Olma	İlköğretim	,329	192	,000	,692	192	,000
	Lise	,327	245	,000	,731	245	,000
	Üniversite	,249	63	,000	,769	63	,000

Tablo 24’de yer alan bulgulara dikkat edildiğinde yapılan Kruskal-Wallis’e ait bulgular aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 25. Sporcuların eğitim durumunun antrenör davranışları alt boyutları ile ilişkisi

	Karakteristik Özellikler	Bilgi ve Beceri	Adaletli Olma
Ki-Kare	14,396	,678	1,406
Sd	2	2	2
p	,001	,713	,495

Tablo 25’de yer alan bulgulara göre katılımcıların eğitim düzeyin antrenör davranışlarının alt boyutları ile arasındaki ilişkiye bakıldığında hem bilgi ve beceri alt boyutunda ($p=.713$) hem de adaletli olma alt boyutunda ($p=.495$) gruplar arasında $p<.05$ düzeyinde anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir. Karakteristik özellikler alt boyutunda ise $p<.05$ anlamlılık düzeyinde grupların arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p=.001$). Hangi grupların arasında anlamlı bir fark olduğunu gözlemleyebilmek için yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda aşağıdaki tablolar oluşturulmuştur.

Tablo 26. İlköğretim ve üniversite gruplarının karşılaştırılması

	Karakteristik Özellikler
Mann-Whitney U	4101,000
Wilcoxon W	22629,000
Z	-3,941
p	,000

Eğitim düzeyi ilköğretim olan amatör sporcular ile üniversite olan sporcuların karşılaştırılması sonucunda iki grup arasında $p<.05$ anlamlılık düzeyinde anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p=.000$). Bu farkın hangi grup lehine olduğunu belirlemek amacıyla sıra ortalamaları karşılaştırıldığında farkın eğitim durumu üniversite düzeyinde olan sporcular lehine olduğunu söylemek mümkündür ($S.O.= 158,90$). Çalışmaya katılan amatör sporcuların antrenörlerin karakteristik özellikleri üzerinde olumlu düşünceleri üzerindeki sporcuların eğitim düzeyinin etkisine bakıldığında bu etkinin düşük düzeyde olduğunu ifade etmek mümkündür ($r=.25$). Grupların sıra ortalamalarına ait tablo aşağıdaki gibidir.

Tablo 27. Sporcuların eğitim düzeylerinde ilköğretim ile üniversite gruplarının sıra ortalamaları

	Eğitim Düzeyi	N	S.O.	S.T.
Karakteristik Özellikler	İlköğretim	192	117,86	22629,00
	Üniversite	63	158,90	10011,00
	Toplam	255		

Eğitim seviyesi lise olan sporcular ile üniversite olan sporcular karşılaştırıldığında ise karakteristik özellikler alt boyutunda $p < .05$ anlamlılık düzeyinde gruplar arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p = .005$). Bu bulguya ait tablo şu şekildedir.

Tablo 28. Sporcuların eğitim düzeylerinde lise ve üniversite gruplarının karşılaştırılması

	Karakteristik Özellikler
Mann-Whitney U	5960,500
Wilcoxon W	36095,500
Z	-2,830
p	,005

Lise ve üniversite grupları arasındaki karşılaştırmanın hangi grupla lehine olduğuna bakıldığında, gruplar arasındaki anlamlı farkın eğitim düzeyin üniversite olan sporcular lehine olduğu görülmektedir (S.O.=182,39). İlköğretim ve üniversite arasında olduğu gibi etki büyüklüğü hesaplaması yapıldığında olumlu etkinin eğitim düzeyine göre düşük düzeyde olduğu ifade edilebilir ($r = .16$). Grupların sıra ortalamalarına ait tablo aşağıdaki gibidir.

Tablo 29. Sporcuların eğitim düzeylerinde lise ve üniversite gruplarının sıra ortalamaları

	Eğitim Düzeyi	N	S.O.	S.T.
Karakteristik Özellikler	Lise	245	147,33	36095,50
	Üniversite	63	182,39	11490,50
	Toplam	308		

Bu verilere bakıldığında sporcuların eğitim seviyesi arttıkça antrenörlerin tutum ve davranışları üzerindeki olumlu düşüncenin -her ne kadar etkinin düşük düzeyde olduğu görülsede- arttığı ifade edilebilir.

Çalışmanın ilk alt probleminin son değişkeni olan sporcuların antrenörlerinin cinsiyetinin antrenör tutum ve davranışları alt boyutlarına olan etkisine bakıldığında verilerin $p < .05$ olduğu

için normal dağılmadığı görülmektedir ($p=.000$). Verilerin normal dağılımı ile ilgili tablo şu şekildedir.

Tablo 30. Antrenörlerin cinsiyeti ile antrenör davranışları alt boyutlarının normalliği

	Antrenör Cinsiyeti	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
		İstatistik	Sd	p	İstatistik	Sd	p
Karakteristik	Kadın	,249	72	,000	,834	72	,000
Özellikler	Erkek	,193	428	,000	,836	428	,000
Bilgi ve Beceri	Kadın	,145	72	,001	,937	72	,001
	Erkek	,098	428	,000	,979	428	,000
Adaletli Olma	Kadın	,313	72	,000	,690	72	,000
	Erkek	,317	428	,000	,733	428	,000

Bu bulgulardan yola çıkarak yapılan analize bakıldığında karakteristik alt boyutunda ($p=.918$), bilgi ve beceri alt boyutunda ($p=.569$), adaletli olma alt boyutunda ($p=.276$) gruplar arasında anlamlı bir farkın olmadığı görülmüştür ($p<.05$). Bu bulguya ait tablo aşağıdaki gibidir.

4.3. İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Çalışmaya katılan amatör sporcuların yaş, cinsiyet, spor branşı gibi demografik farklılıklarının sporcuların örgütsel bağlılığa olan etkisini incelemek amacıyla tablo 2'ye yönelik olarak yapılan analizler ve bulgular şu şekildedir.

Tablo 31. Katılımcıların yaş değişkeni ile örgütsel bağlılıklarının alt boyutları arasındaki verilerin normalliği

	Yaş	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
		İstatistik	Sd	p	İstatistik	Sd	p
Özdeşleşme	12-15	,116	300	,000	,932	300	,000
	16-üzeri	,115	200	,000	,923	200	,000
Uyuşum	12-15	,158	300	,000	,862	300	,000
	16-üzeri	,196	200	,000	,826	200	,000
Yabancılaşma	12-15	,128	300	,000	,926	300	,000
	16-üzeri	,140	200	,000	,924	200	,000

Katılımcıların yaşının amatör sporcuların kendi spor takımlarına olan örgütsel bağlılıkları alt boyutlarındaki verilerin normalliği için yapılan normallik testleri aşağıdaki gibidir. Bu testlere

bakıldığında örgütsel bağlılığın özdeşleşme, uyuşum, yabancılaşma alt boyutunda yaş değişkenine göre $p < .05$ 'ten küçük olduğu için verilerin normal dağılmadığı görülmektedir. Bu bağlamda yapılan analizlerin tabloları şu şekilde oluşturulabilir.

Tablo 32. Katılımcıların yaş değişkeninin örgütsel bağlılığın alt boyutları ile karşılaştırılması

	Özdeşleşme	Uyuşum	Yabancılaşma
Mann-Whitney U	27420,500	27782,500	26034,000
Wilcoxon W	47520,500	47882,500	46134,000
Z	-1,632	-1,409	-2,509
p	,103	,159	,012

Tablo 32'de yer alan verilere dikkat edildiğinde özdeşleşme alt boyutunda ($p=.103$) ve uyuşum alt boyutunda ($p=.159$) gruplar arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmezken; yabancılaşma alt boyutunda ($p=.012$) gruplar arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. Hangi gruplar arasında farklılık olduğunu belirlemek amacıyla sıra ortalamalarına bakıldığında 12-15 yaş arasındaki sporcuların lehine olduğu görülmektedir (S.O.= 263,72). Bu verilere göre 12-15 yaş arasındaki sporcuların buldukları takıma yabancılaşmalarının yaşı 16 ve üzeri olan sporculara göre daha fazla olduğu söylenebilir. Ancak yapılan etki büyüklüğü hesaplamasında yabancılaşma üzerinde yaşın etkisinin düşük seviyede olduğu ifade edilebilir ($r=.11$). Grupların sıra ortalamalarına ait tablo şu şekildedir.

Tablo 33. Katılımcıların yaşı ile yabancılaşma alt boyutunda sıra ortalamalarının karşılaştırılması

	Yaş	N	S.O.	S.T.
	12-15	300	263,72	79116,00
Yabancılaşma	16-üzeri	200	230,67	46134,00
	Toplam	500		

Çalışmaya katılan amatör sporcuların cinsiyetlerinin sporcuların örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişkiyi açıklamak amacıyla yapılan verilerin normalliği ve sonrasında yapılan analizler ile ilgili bulgular şu şekildedir.

Tablo 34. Sporcuların cinsiyeti ile örgütsel bağlılığın alt boyutları verilerinin normalliği

	Cinsiyet	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
		İstatistik	Sd	p	İstatistik	Sd	p
Özdeşleşme	Kadın	,103	212	,000	,941	212	,000
	Erkek	,134	288	,000	,905	288	,000
Uyuşum	Kadın	,151	212	,000	,843	212	,000
	Erkek	,199	288	,000	,823	288	,000
Yabancılaşma	Kadın	,124	212	,000	,926	212	,000
	Erkek	,140	288	,000	,925	288	,000

Tablo 34’de yer alan bulgulara bakıldığında amatör sporcuların cinsiyeti ile örgütsel bağlılığın alt boyutlarındaki ($p=.000$) dağılımın $p<.05$ ’ten küçük olduğu için normal olmadığı görülmektedir. Bu sebeple yapılan Mann Whitney-U testi analizinin bulguları aşağıdaki gibi tablo haline getirilmiştir.

Tablo 35. Sporcuların cinsiyetleri ile örgütsel bağlılığın alt boyutlarındaki ilişki

	Özdeşleşme	Uyuşum	Yabancılaşma
Mann-Whitney U	27698,000	29131,500	28868,000
Wilcoxon W	50276,000	51709,500	70484,000
Z	-1,775	-,880	-1,041
p	,076	,379	,298

Yukarıdaki tabloda yer alan verilere göre sporcuların cinsiyetinin örgütsel bağlılığın özdeşleşme alt boyutunda ($p=.076$), uyum alt boyutunda ($p=.379$) ve yabancılaşma alt boyutunda ($p=.298$) gruplar arasında $p<.05$ anlamlılık düzeyinde anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir.

Katılımcıların yapmış oldukları spor branşlarının örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amacıyla yapılan normallik testleri aşağıdaki gibi tablo haline getirilmiştir. Aşağıda yer alan tabloya göre sporcuların branşları ile örgütsel bağlılığın alt boyutları arasında $p<.05$ ’ten küçük olduğu için verilerin normal dağılmadığı belirlenmiştir.

Tablo 36. Katılımcıların spor branşları ile örgütsel bağlılık alt boyutlarının normalliği

Spor Branşı	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk			
	İstatistik	Sd	p	İstatistik	Sd	p	
Özdeşleşme	Uzak Doğu Sporları	,112	187	,000	,930	187	,000
	Minder Sporları	,142	70	,001	,926	70	,000
	Raket Sporları	,182	57	,000	,852	57	,000
	Takım Salon/ Açık Alan Sporları	,121	186	,000	,928	186	,000
	Uzak Doğu Sporları	,153	187	,000	,865	187	,000
Uyuşum	Minder Sporları	,172	70	,000	,832	70	,000
	Raket Sporları	,271	57	,000	,642	57	,000
	Takım Salon/ Açık Alan Sporları	,180	186	,000	,824	186	,000
	Uzak Doğu Sporları	,112	187	,000	,958	187	,000
	Minder Sporları	,127	70	,007	,930	70	,001
Yabancılaşma	Raket Sporları	,219	57	,000	,801	57	,000
	Takım Salon/ Açık Alan Sporları	,137	186	,000	,921	186	,000

Yukarıdaki tabloda yer alan bulgular hususunda yapılan Kruskal-Wallis testine göre özdeşleşme alt boyutunda ($p=.022$), uyuşum alt boyutunda ($p=.000$) ve yabancılaşma alt boyutunda ($p=.010$) $p<.05$ anlamlılık düzeyinde anlamlı bir fark olduğu görülmüştür.

Tablo 37. Katılımcıların spor branşları ile örgütsel bağlılığın alt boyutları arasındaki ilişki

	Özdeşleşme	Uyuşum	Yabancılaşma
Ki-kare	9,614	21,021	11,366
Sd	3	3	3
p	,022	,000	,010

Bu farkın hangi gruplar arasında olduğu ve hangi grupların lehine olduğunu belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalar ve sıra ortalamalarına bakılmıştır. Aralarında fark belirlenen gruplara ait bulgular aşağıdaki gibidir.

Tablo 38. Uzak doğu sporları yapan sporcular ile raket sporları yapan sporcuların karşılaştırılması

	Özdeşleşme	Uyuşum	Yabancılaşma
Mann-Whitney U	4121,500	3499,000	4274,500
Wilcoxon W	21699,500	21077,000	21852,500
Z	-2,594	-3,956	-2,265
p	,009	,000	,024

Yapılan Kruskal-Wallis sonucunda hangi gruplar arasında farkın olduğunu belirlemek amacıyla yapılan karşılaştırmalar sonucunda uzak doğu sporları ile raket sporları ile uğraşan sporcuların örgütsel bağlılığın alt boyutları düzeyinde özdeşleşme ($p=.009$), uyuşum ($p=.000$) ve yabancılaşma ($p=.024$) alt boyutunda $p<.05$ anlamlılık düzeyinde gruplar arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Bu farkın hangi grupların lehine olduğunu belirlemek amacıyla sıra ortalamaları karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırmaya göre tablo 39 oluşturulmuştur.

Tablo 39. Uzak doğu sporları ve raket sporları arasındaki sıra ortalamalarının karşılaştırılması

	Spor Branşları	N	S.O.	S.T.
Özdeşleşme	Uzak Doğu Sporları	187	116,04	21699,50
	Raket Sporları	57	143,69	8190,50
	Toplam	244		
Uyuşum	Uzak Doğu Sporları	187	112,71	21077,00
	Raket Sporları	57	154,61	8813,00
	Toplam	244		
Yabancılaşma	Uzak Doğu Sporları	187	116,86	21852,50
	Raket Sporları	57	141,01	8037,50
	Toplam	244		

Yukarıdaki yer alan tabloya göre özdeşleşme (S.O.=143.69), uyuşum (S.O.=154.61) ve yabancılaşma (S.O.=141.01) alt boyutlarında gruplar arasındaki farkın raket sporları ile uğraşan sporcuların lehine olduğu belirlenmiştir. Raket sporları ile uğraşan sporcuların buldukları takımlarla özdeşleşme, uyuşum ve yabancılaşma düzeylerine bakıldığında uzak doğu sporları ile uğraşan sporcularla aralarında istatistiksel bir fark oluşturdukları görülmektedir. Belirlenen değişkenin örgütsel bağlılığın alt boyutları üzerindeki etkisine bakıldığında özdeşleşme boyutunda $r=.16$ ve yabancılaşma boyutunda $r=.14$ ile etkinin düşük düzeyde olduğu ifade etmek mümkündür. Uyuşum boyutunda ise $r=.25$ ile diğer alt boyutlara göre sporcuların raket sporları

ile uğraşmalarının; sporcuların takımın kurallarına olan uyumları ve takım çıkarlarını korumalarına etkisinin -az bir fark ile- orta düzeyde olduğu ifade edilebilir.

Tablo 40. Raket sporları yapan sporcular ile minder sporu yapan sporcular arasındaki ilişki

	Özdeşleşme	Uyuşum	Yabancılaşma
Mann-Whitney U	1673,500	1407,000	1426,500
Wilcoxon W	4158,500	3892,000	3911,500
Z	-1,562	-2,897	-2,761
p	,118	,004	,006

Bu tabloya göre raket sporları ile uğraşan sporcular ile minder sporları ile uğraşan sporcuların özdeşleme ($p=.118$) alt boyutunda gruplar arasında $p<.05$ anlamlılık düzeyine göre fark görülmemiştir. Ancak gruplar arasında uyuşum ($p=.004$) alt boyutunda ve yabancılaşma ($p=.006$) alt boyutunda anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p<.05$).

Tablo 41. Raket sporları ile uğraşan sporcular ile minder sporları ile uğraşan sporcuların sıra ortalamaları karşılaştırması

	Spor Branşları	N	S.O.	S.T.
Uyuşum	Minder Sporları	70	55,60	3892,00
	Raket Sporları	57	74,32	4236,00
	Toplam	127		
Yabancılaşma	Minder Sporları	70	55,88	3911,50
	Raket Sporları	57	73,97	4216,50
	Toplam	127		

Tablo 41’de yer alan bulgulara bakıldığında uyuşum (S.O.=74,2) ve yabancılaşma (S.O.=73,97) alt boyutlarında raket sporları ile uğraşan sporcuların lehine bir farklılığın olduğu görülmektedir. Etki büyüklükleri hesaplandığında uyuşum alt boyutunda $r=.25$, yabancılaşma alt boyutunda $r=.24$ olmak üzere orta düzeye yakın bir etkinin olduğu ifade edilebilir.

Raket sporları ile takım sporları (takım salon/açık alan sporları) arasındaki ilişki incelendiği zaman ise grupları arasında özdeşleşme ($p=.003$), uyuşum ($p=.000$) ve yabancılaşma ($p=.003$) alt boyutlarında $p<.05$ anlamlılık düzeyine göre anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Bu bulguya ait tablo 42’de yer almaktadır.

Tablo 42. Raket sporları ile takım sporlarının örgütsel bağlılığın alt boyutları arasındaki ilişki

	Özdeşleşme	Uyuşum	Yabancılaşma
Mann-Whitney U	3927,500	3307,000	3904,500
Wilcoxon W	21318,500	20698,000	21295,500
Z	-2,963	-4,331	-3,012
p	,003	,000	,003

Gruplar arasında görülen bu farklılığın hangi grup lehine olduğunu belirlemek amacıyla sıra ortalamalarının karşılaştırmalarına bakıldığında özdeşleşme (S.O.=146.10), uyuşum (S.O.=156.98) ve yabancılaşma (S.O.=146.50) alt boyutlarında raket sporları ile uğraşan sporcuların lehine farkın olduğu görülmektedir. Sporcuların yapmış oldukları spor branşlarının örgütsel bağlılığın alt boyutlarına etkisi incelendiğinde özdeşleşme alt boyutunda etki büyüklüğü $r=.19$, uyuşum alt boyutunda $r=.27$ ve yabancılaşma alt boyutunda $r=.19$ hesaplanmıştır. Grupların sıra ortalamalarına ait tablo 43'teki gibi düzenlenmiştir.

Tablo 43. Raket sporları ve takım sporları gruplarının sıra ortalamalarının karşılaştırılması

	Spor Branşları	N	S.O.	S.T.
Özdeşleşme	Raket Sporları	57	146,10	8327,50
	Takım salon/açık alan sporları	186	114,62	21318,50
	Toplam	243		
Uyuşum	Raket Sporları	57	156,98	8948,00
	Takım salon/açık alan sporları	186	111,28	20698,00
	Toplam	243		
Yabancılaşma	Raket Sporları	57	146,50	8350,50
	Takım salon/açık alan sporları	186	114,49	21295,50
	Toplam	243		

Yapılan analizlere bakıldığında sporcuların yapmış oldukları spor branşları ile takımlarına olan bağlılıkları arasındaki ilişkiye bakıldığında; spor branşı raket sporları olan sporcuların çalışmaya katılan diğer branşlara göre takımlarına bağlılıkları arasında anlamlı farklılıkların olduğu görülmektedir. Bu sporcuların yapmış oldukları branşların etki büyüklüğüne bakıldığında r değerinin .1 ile .3 arasında olduğu ve .3'e yakın olduğu görülmektedir. Bu sebeple sporcuların yapmış oldukları spor dallarının sporcuların takımlarına yönelik bağlılıklarına etkisinin orta düzeye yakın olduğu söylenebilir.

Çalışmaya katılan katılımcıların yapmış oldukları sporun türünün sporcuların örgütsel bağlılıklarına olan etkisini incelemek amacıyla yapılan normallik testlerine ve analizlere bakıldığında aşağıdaki tablolar oluşturulmuştur.

Tablo 44. Sporcuların yapmış oldukları sporun türü ile örgütsel bağlılığın alt boyutlarının dağılımı

	Spor Türü	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
		İstatistik	Sd	p	İstatistik	Sd	p
Özdeşleşme	Takım Sporları	,119	317	,000	,914	317	,000
	Bireysel Sporlar	,113	183	,000	,938	183	,000
Uyuşum	Takım Sporları	,177	317	,000	,838	317	,000
	Bireysel Sporlar	,178	183	,000	,819	183	,000
Yabancılaşma	Takım Sporları	,151	317	,000	,922	317	,000
	Bireysel Sporlar	,126	183	,000	,929	183	,000

Tablo 44’de yer alan bulgulara bakıldığında sporcuların yapmış oldukları sporun türü ile örgütsel bağlılığın alt boyutları arasında verilerin normal dağılmadığı görülmektedir ($p=.000$, $p<.05$). Bu sebeple bağımsız değişken ile bağımlı değişken arasındaki ilişkinin ortaya konulabilmesi amacıyla yapılan Mann Whitney-U analizi ve bu analize ait tablolar şu şekildedir.

Tablo 45. Spor türünün örgütsel bağlılığın alt boyutları ile ilişkisi

	Özdeşleşme	Uyuşum	Yabancılaşma
Mann-Whitney U	24185,500	24384,500	28436,000
Wilcoxon W	41021,500	41220,500	45272,000
Z	-3,102	-2,987	-,366
p	,002	,003	,714

Tablo 45’de yer alan verilere göre sporcuların yapmış oldukları sporun türü (bireysel/takım) ile örgütsel bağlılığın alt boyutları incelendiğinde özdeşleşme ($p=.002$) ve uyuşum ($p=.003$) alt boyutunda gruplar arasında $p<.05$ anlamlılık düzeyinde anlamlı bir fark görülürken; yabancılaşma ($p=.714$) alt boyutunda gruplar arasında $p<.05$ anlamlılık düzeyinde anlamlı bir fark görülmemektedir. Gruplar arasındaki farkın hangi grubun lehine olduğunu belirlemek amacıyla sıra ortalamaları incelenmiştir.

Tablo 46. Takım sporları ile bireysel sporlar gruplarının sıra ortalamaları

	Spor Türü	N	S.O.	S.T.
Özdeşleşme	Takım Sporları	317	265,71	84228,50
	Bireysel Sporlar	183	224,16	41021,50
	Toplam	500		
Uyuşum	Takım Sporları	317	265,08	84029,50
	Bireysel Sporlar	183	225,25	41220,50
	Toplam	500		

Yukarıda yer alan tabloya göre özdeşleşme (S.O.=265,71) alt boyutu ve uyuşum (S.O.=265,08) alt boyutunda takım sporları lehine bir farkın olduğu görülmektedir. Yapılan spor türünün özdeşleşme ve uyuşum alt boyutlarındaki etkisinin büyüklüğü hesaplandığında bu değer $r=.13$ olduğu belirlenmiştir. Amatör sporcuların yapmış oldukları spor türlerinin takımlarına olan bağlılıkları üzerindeki etkisinin düşük olduğu ifade edilebilir.

Katılımcıların spor sürelerinin örgütsel bağlılıkları üzerindeki etkisini incelemek için toplanan verilerin dağılımına bakıldığında bu verilerin $p<.05$ olduğu için örgütsel bağlılığın alt boyutlarında normal dağılmadığı görülmüştür ($p=.000$). Bu verilere ait tablo aşağıdaki gibidir.

Tablo 47. Katılımcıların spor yılları ile örgütsel bağlılığın alt boyutları verilerinin dağılımı

	Spor yılı	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
		İstatistik	Sd	p	İstatistik	Sd	p
Özdeşleşme	1-4	,125	339	,000	,911	339	,000
	5 ve üzeri	,120	161	,000	,934	161	,000
Uyuşum	1-4	,171	339	,000	,842	339	,000
	5 ve üzeri	,198	161	,000	,805	161	,000
Yabancılaşma	1-4	,127	339	,000	,941	339	,000
	5 ve üzeri	,145	161	,000	,906	161	,000

Bu tabloya göre çalışmaya katılan katılımcıların spor yılları ile özdeşleşme ($p=.338$), uyuşum ($p=.478$) ve yabancılaşma ($p=.241$) alt boyutları arasında $p<.05$ anlamlılık düzeyine göre gruplar arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür.

Tablo 48. Katılımcıların spor yılları ile örgütsel bağlılığın alt boyutları arasındaki ilişki

	Özdeşleşme	Uyuşum	Yabancılaşma
Mann-Whitney U	25845,500	26225,500	25520,500
Wilcoxon W	38886,500	39266,500	38561,500
Z	-,958	-,709	-1,173
p	,338	,478	,241

Çalışmaya katılan katılımcıların sporcuların eğitim durumları ile örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla toplanan verilerin normalliği için yapılan testlerin sonucunda verilerin $p < .05$ olduğu için tüm alt boyutlarda normal dağılmadığı görülmektedir ($p = .000$). Bu veriye ait tablo aşağıdaki gibidir.

Tablo 49. Katılımcıların eğitim durumu ile örgütsel bağlılığın alt boyutları verilerinin dağılımı

	Eğitim Durumu	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
		İstatistik	Sd	p	İstatistik	Sd	p
Özdeşleşme	İlköğretim	,158	192	,000	,901	192	,000
	Lise	,124	245	,000	,942	245	,000
	Üniversite	,161	63	,000	,866	63	,000
Uyuşum	İlköğretim	,184	192	,000	,830	192	,000
	Lise	,148	245	,000	,865	245	,000
	Üniversite	,273	63	,000	,683	63	,000
Yabancılaşma	İlköğretim	,138	192	,000	,919	192	,000
	Lise	,131	245	,000	,924	245	,000
	Üniversite	,166	63	,000	,895	63	,000

Bu verilerden yola çıkarak bağımlı ve bağımsız değişken arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amacıyla Kruskal-Wallis testi yapılmıştır. Bu testin sonucunda göre ikili karşılaştırmalar yapılmış ve hangi gruplar arasında farkların olduğuna bakılmıştır.

Tablo 50. Katılımcıların eğitim durumu ile örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişki

	Özdeşleşme	Uyuşum	Yabancılaşma
Ki-kare	18,211	16,746	3,404
Sd	2	2	2
p	,000	,000	,182

Yukarıda yer alan tabloya göre katılımcıların eğitim durumlarının örgütsel bağlılığın alt boyutlarından özdeşleşme ($p = .000$) ve uyuşum ($p = .000$) alt boyutları ile arasında $p < .05$

anlamlılık düzeyinde gruplar arasında anlamlı bir fark görülürken; yabancılaşma alt boyutunda ($p=.182$) anlamlı bir fark görülmemiştir. Hangi gruplar arasında farklılık olduğunu belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmaların tabloları aşağıdaki gibidir.

Tablo 51. Eğitim düzeyi ilköğretim ve lise olan katılımcıların örgütsel bağlılığın alt boyutları ile ilişkisi

	Özdeşleşme	Uyuşum	Yabancılaşma
Mann-Whitney U	18699,500	18391,000	23278,000
Wilcoxon W	48834,500	48526,000	41806,000
Z	-3,684	-3,935	-,185
p	,000	,000	,853

Eğitim düzeyi ilköğretim ve lise olan katılımcıların karşılaştırılması sonucunda katılımcıların $p<.05$ anlamlılık düzeyinde özdeşleşme ($p=.000$) ve uyuşum ($p=.000$) alt boyutlarında gruplar arasında bir fark görülürken; yabancılaşma ($p=.853$) alt boyutunda gruplar arasında anlamlı bir farkın olmadığı görülmüştür.

Tablo 52. İlköğretim ve lise gruplarının sıra ortalamalarının karşılaştırılması

	Eğitim Durumu	N	S.O.	S.T.
Özdeşleşme	İlköğretim	192	244,11	46868,50
	Lise	245	199,32	48834,50
	Toplam	437		
Uyuşum	İlköğretim	192	245,71	47177,00
	Lise	245	198,07	48526,00
	Toplam	437		

Yukarıda yer alan bulgulara göre özdeşleşme alt boyutunda gruplar arasındaki farkın eğitim düzeyi ilköğretim (S.O.=244.11) olan sporcuların ve uyuşum düzeyinde de eğitim düzeyi ilköğretim (S.O.=245.71) olan sporcuların lehine olduğu ifade edilebilir. Amatör sporcuların eğitim düzeylerinin sporcuların takımları ile özdeşleşme veya takımlarının çıkarına göre hareket etme düzeylerine etkisi hesaplandığında; özdeşleşme alt boyutunda $r=.18$, uyuşum alt boyutunda $r=.17$ olarak hesaplanmıştır.

Diğer ikili karşılaştırmalara bakıldığında ilköğretim ve üniversite grupları ile örgütsel bağlılığın alt boyutları arasında anlamlı bir fark görülmezken (özdeşleşme, $p=.425$; uyuşum, $p=.775$; yabancılaşma, $p=.104$); lise ve üniversite grupları ile örgütsel bağlılığın alt boyutları arasındaki ilişkide, özdeşleşme alt boyutunda ($p=.002$) ve uyuşum alt boyutunda ($p=.024$) gruplar

arasında $p < .05$ anlamlılık düzeyinde anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Bu veriye ait tablo aşağıdaki gibidir.

Tablo 53. Eğitim düzeyi lise ve üniversite grupları ile örgütsel bağlılığın alt boyutları arasındaki ilişki

	Özdeşleşme	Uyuşum	Yabancılaşma
Mann-Whitney U	5749,000	6299,500	6575,500
Wilcoxon W	35884,000	36434,500	8591,500
Z	-3,127	-2,258	-1,813
p	,002	,024	,070

Tablo 53’de yer alan verilere göre gruplar arasındaki farkın hangi grubun lehine olduğunu belirleyebilmek amacıyla yapılan sıra karşılaştırmalarına ait tablo aşağıdaki gibidir.

Tablo 54. Lise ve üniversite gruplarının sıra ortalamalarının karşılaştırılması

	Eğitim Durumu	N	S.O.	S.T.
Özdeşleşme	Lise	245	146,47	35884,00
	Üniversite	63	185,75	11702,00
	Toplam	308		
Uyuşum	Lise	245	148,71	36434,50
	Üniversite	63	177,01	11151,50
	Toplam	308		

Grupların sıra ortalamalarına bakıldığında özdeşleşme ve uyum alt boyutlarındaki farkın eğitim düzeyi üniversite (S.O.=185.75; S.O.=177.01) olan katılımcıların lehine olduğu görülmektedir. Etki büyüklüğü hesaplandığında özdeşleşme alt boyutunda $r = .17$ iken uyum alt boyutunda $r = .12$ olduğu belirlenmiştir.

Çalışmaya katılan sporcuların eğitim düzeylerinin sporcuların takımlarına olan bağlılıklarına bakıldığında bu etkinin düşük düzeyde hesaplandığı ve eğitim düzeyi arttıkça bu etkinin azaldığı gözlenmiştir.

Çalışmaya katılan sporcuların antrenör cinsiyetlerinin katılımcıların takımlarına yönelik örgütsel bağlılığı üzerinde bir etkisi olup olmadığı incelemek amacıyla yapılan incelemeler sonucunda verilerin örgütsel bağlılığın alt boyutlarında $p < .05$ düzeyinde normal dağılmadığı gözlenmiştir. Bu bulguya yönelik tablo aşağıdaki gibidir.

Tablo 55. Antrenörlerin cinsiyeti ile örgütsel bağlılığın alt boyutları dağılımı

	Antrenör Cinsiyeti	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
		İstatistik	Sd	p	İstatistik	Sd	p
Özdeşleşme	Kadın	,157	72	,000	,887	72	,000
	Erkek	,101	428	,000	,933	428	,000
Uyuşum	Kadın	,221	72	,000	,770	72	,000
	Erkek	,171	428	,000	,845	428	,000
Yabancılaşma	Kadın	,227	72	,000	,811	72	,000
	Erkek	,127	428	,000	,939	428	,000

Yukarıdaki tabloya bakıldığında kadın antrenörlerin yaklaşık olarak %14,5'luk bir oranda kaldığı görülmektedir. Bu değişkene ait analizler yapılırken Türkiye'de kadın antrenörlerin sayısının erkek antrenörlerin sayısına oranı hemen hemen aynı olduğu için (Koca, 2018) örneklemin evreni temsil etmesinden yola çıkarak analiz yapılmıştır. Verilerin normal dağılmaması sebebiyle Mann Whitney-U testi yapılmış ve şu tablolar oluşturulmuştur.

Tablo 56. Antrenör cinsiyetinin örgütsel bağlılığın alt boyutları ile ilişkisi

	Özdeşleşme	Uyuşum	Yabancılaşma
Mann-Whitney U	11919,000	10406,000	13106,000
Wilcoxon W	103725,000	102212,000	104912,000
Z	-3,080	-4,436	-2,032
p	,002	,000	,042

Tablo 56'da yer alan analiz sonucuna bakıldığında her üç alt boyutta da (özdeşleşme, p=.002; uyum, p=000; yabancılaşma, p=.042) p<.05 anlamlılık düzeyinde gruplar arasında bir farkın olduğu görülmektedir. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan sıra ortalamaları karşılaştırmalarına bakıldığında yine tüm alt boyutlarda antrenörü kadın olan sporcuların lehine bir farklılığın olduğu görülmektedir (özdeşleşme, S.O.=298,96; uyum, S.O.=319,97; yabancılaşma, S.O.= 282,47).

Tablo 57. Antrenör cinsiyetinin örgütsel bağlılığın alt boyutlarına göre sıra ortalamalarının karşılaştırılması

	Antrenör cinsiyeti	N	S.O.	S.T.
Özdeşleşme	Kadın	72	298,96	21525,00
	Erkek	428	242,35	103725,00
	Toplam	500		
Uyuşum	Kadın	72	319,97	23038,00
	Erkek	428	238,81	102212,00
	Toplam	500		
Yabancılaşma	Kadın	72	282,47	20338,00
	Erkek	428	245,12	104912,00
	Toplam	500		

Çalışmaya katılan sporcuların antrenör cinsiyetinin sporcuların takımlarına olan bağlılıklarına etkisi incelendiğinde etki büyüklüklerinin özdeşleşme alt boyutunda $r=.13$, uyuşum alt boyutunda $r=.19$ ve yabancılaşma alt boyutunda $r=.09$ olduğu belirlenmiştir. Bu bağlamda antrenör cinsiyetinin katılımcıların takımlarına olan bağlılıkları üzerinde etkisinin düşük olduğu ifade edilebilir.

4.3. Üçüncü Alt Probleme ait Bulgular

Antrenör tutum ve davranışları ile örgütsel bağlılığın arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan analizlere ait bulgular aşağıdaki gibidir.

Tablo 58. Antrenör davranışları ve örgütsel bağlılığın alt boyutlarının dağılımı

	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	Sd	p	İstatistik	Sd	p
Özdeşleşme	,109	500	,000	,925	500	,000
Uyuşum	,181	500	,000	,835	500	,000
Yabancılaşma	,135	500	,000	,926	500	,000
Karakteristik Özellikler	,196	500	,000	,840	500	,000
Bilgi ve Beceri	,094	500	,000	,977	500	,000
Adaletli Olma	,315	500	,000	,728	500	,000

Tablo 58'e göre $p<.05$ olduğu için verilerin normal dağılmadığı görülmektedir. Bu sebeple bu iki bağımlı değişkeni karşılaştırmak amacıyla Spearman Korelasyonu uygulanmış ve elde edilen bulgular şu şekilde tablo haline getirilmiştir.

Tablo 59. Antrenör davranışları ile örgütsel bağlılık arasındaki korelasyon

		Özdeşleşme	Uyuşum	Yabancılaşma
Karakteristik Özellikler	r	,103*	,049	-,089*
	p	,021	,271	,048
	N	500	500	500
Spearman's rho	r	,073	,104*	,224**
	p	,103	,020	,000
	N	500	500	500
Adaletli Olma	r	-,153**	-,142**	-,068
	p	,001	,001	,129
	N	500	500	500

**0.01 düzeyinde iki yönlü anlamlı ilişki
*0.05 düzeyinde iki yönlü anlamlı ilişki

Tablo 59'da yer alan verilere bakıldığında antrenörlerin karakteristik özellikleri ile özdeşleşme alt boyutunda $p < .05$ anlamlılık düzeyinde düşük düzeyde pozitif bir ilişki olduğu görülmektedir ($r_s = .103$, $p = .021$). Aynı şekilde antrenörlerin karakteristik özellikleri ile yabancılaşma alt boyutun arasında düşük düzeyde negatif bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($r_s = -.0893$, $p = .048$). Bu bağlamda antrenörlerin sporculara yönelik tutum ve davranışlarının sporcuların takımlarına olan bağlılığını artırabileceği, hatta örgütsel bağlılığın alt boyutu olan kendi kimliğini takımın kimliği ile inşa ettiği, özdeşleştirebileceği söylenebilir.

Bilgi ve beceri alt boyutu ile özdeşleşme alt boyutunda arasında anlamlı bir ilişki yok iken ($p = .103$); uyuşum alt boyutu ($r_s = .104$, $p = .020$) ve yabancılaşma alt boyutu ($r_s = .224$, $p = .000$) ile arasında düşük düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Antrenörlerin teknik bilgileri, yönetim ve taktik becerileri gibi özellikleri sporcuların takımla kendisini özdeşleştirmese bile takım içerisinde kurallara uyum sağlaması ve bu çerçevede hareket edebilmelerinde etkili olduğu ifade edilebilir. Bir başka açıdan ise bu becerilerin eksikliğinin veya yanlış kullanılmasının da sporcuların takımdan yabancılaşmalarına sebep olduğu söylenebilir.

Antrenörlerin adalet duyguları ile örgütsel bağlılığın özdeşleşme ($r_s = .153$, $p = .001$) ve uyuşum ($r_s = .142$, $p = .001$) alt boyutları arasında negatif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Antrenörlerin sporculara yönelik adaletli olması ile amatör sporcuların takıma yönelik özdeşleşme duygularında ve takıma uyma, takımla hareket etmelerinde olumlu bir etkisinin olmadığı söylenebilir.

5. TARTIŞMA

5.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Tartışma

Amatör sporcuların yaş seviyelerinin algılanan antrenör davranışları üzerindeki etkisine bakıldığında; gruplar arasında antrenörlerin karakteristik özellikleri bakımından anlamlı bir fark görülmezken, bilgi ve beceri ile adaletli olma davranışları arasında anlamlı bir fark olduğu; ancak bu farkın düşük bir seviyede yaş faktörüne bağlı olduğu görüldü. İlgili literatür incelendiğinde Ermiş ve ark, (2017) tarafından yapılan çalışma da antrenörlerin bilgi ve becerileri davranışlarında olumsuz olarak yaşa göre anlamlı farklılıklar bulunurken, Çik ve Küçük'ün (2019) yapmış olduğu çalışma da yaşa göre anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu çalışmalar çalışmamızın bulgularıyla benzerlikler ve farklılıklar göstermektedir. Bu bağlamda katılımcıların antrenörlerinin tutum ve davranışları ile ilgili düşüncelerinin sadece yaşa bağlı olmadığı ifade edilebilir.

Çalışmaya katılan sporcuların cinsiyetleri ile algılanan antrenör davranışları üzerindeki etkisi incelendiğinde gruplar arasında cinsiyet faktörüne göre anlamlı bir ilişki olmadığı belirlendi. Ancak ilgili literatüre bakıldığında Üzüm ve Aycan (2019) tarafından yapılan çalışmada kadın sporcuların antrenörlerin karakteristik özellikleri boyutunda anlamlı bir ilişkisinin olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu çalışmamızın bulgularına yönelik farklılık oluşturmaktadır. Bununla birlikte Çik ve Küçük (2019) ile Ermiş ve ark, (2017) tarafından yapılan çalışmalarda antrenörlerin tutum ve davranışlarında cinsiyet bazında anlamlı bir ilişki olmadığı ifade edilmiştir. Bu bulgular da çalışmamızda ortaya konulan bulguları destekler niteliktedir.

Katılımcıların yapmış oldukları spor branşları ile antrenör davranışları arasındaki ilişkiye bakıldığında raket sporları ile uğraşan sporcuların diğer spor dallarına göre karakteristik özellikler alt boyutunda anlamlı bir farklılığın olduğu belirlendi. Ancak bu farkın etki büyüklüğüne bakıldığında hemen hemen orta düzeyde bir etkinin olduğu ifade edilebilir. Bu durumun branşın özelliğinden, ülkemizde son yıllarda önem verilmesinden, gelişmekte olan bir spor branşı olmasından, antrenörlerin mücadele sporları antrenörlerine göre daha elit olmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Amatör sporcuların yapmış olduğu spor türü ile algılanan antrenör davranışlarına fark incelendiğinde bilgi ve beceri boyutunda anlamlı bir farklılığın olduğu ve bu farklılığın bireysel

spor yapan sporcuların lehine olduğu (S.O.=270,94) belirlendi. Ancak bu etkinin düşük düzeyde olduğu gözlemlendi. Alanyazın incelendiğinde yapılan spor türü ile ilgili takım içerisinde iletişim, sporcuların saldırganlık düzeyleri, takımın ihtiyaçlarına yönelik hareket etme gibi çalışmalarla karşılaşılsa da algılanan antrenör tutum ve davranışları boyutuyla çalışma diğer çalışmalardan farklılık göstermiştir. Bireysel sporlar ile uğraşan sporcuların antrenörlerini daha bilgili olarak algılamalarının sebebi, antrenörlerin geçmişte aynı spor ile uğraşmaları olabilir.

Sporcuların spor yılları ile antrenör davranışları algıları arasındaki ilişkiye bakıldığında karakteristik özellikler alt boyutunda ve adaletli olma alt boyutunda spor yılı 5 yıl ve üzeri olan sporcular lehine anlamlı bir farklılığın olduğu görüldü (S.O.=270.01; S.O.=273.16). Ulusal düzeyde yapılan çalışmalara bakıldığında Çik ve Küçük (2019) tarafından yapılan çalışmada sporcuların basketbol geçmişleri ve antrenörlerle çalışma süreleri arttıkça antrenörlerin davranışları arasında bir farklılık olmadığını ifade etmişlerdir. Bu bağlamda çalışmamızın bulgusu ise farklılık oluşmaktadır. Bu farklılığın ise çalışmaya katılan katılımcıların profesyonelliğe bağlı olduğu ifade edilebilir. Çünkü yapılan çalışmalarda katılımcıların profesyonel sporcular olduğu görülmektedir. Bununla birlikte spor yapma süresi arttıkça sporcuların tecrübelerinde meydana gelen artışın bireylerin antrenörlerine yönelik algılarını etkilediği ifade edilebilir.

Sporcuların eğitim düzeyleri arttıkça antrenör davranışlarının karakteristik özellikler alt boyutunda farklılıklarının olduğu görülmüştür. Bu farklılığın eğitim düzeyi üniversite olan sporcuların lehine olduğu belirlenmiştir. Bireylerin eğitim seviyesi yükseldikçe çevreyi algılamalarında meydana gelen değişimin bu farklılığa sebep olabileceği söylenebilir. Katılımcıların antrenörlerinin cinsiyetlerinin antrenör davranışları üzerindeki etki incelendiğinde; antrenör cinsiyetinin sporcuların antrenör tutum ve davranışları algıları üzerinde etkili olmadığı belirlenmiştir.

İlgili alanyazında algılanan antrenör tutum ve davranışları üzerinde yeterli oranda çalışma yapılmadığından çalışmamızın bulguları ile benzerlik ve farklılıkları olan çalışmalar yukarıda belirtilmiştir. Ancak bu çalışmaların belirli bir düzeyde kaldığını ifade etmek gerekmektedir.

5.2. İkinci alt Probleme Yönelik Tartışma

Katılımcıların yaşı ile örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişki incelendiğinde örgütsel bağlılığın özdeşleşme ve uyum alt boyutlarında yaşa göre anlamlı bir fark görülmezken; yabancılaşma alt boyutunda anlamlı bir fark görüldü. Bu farkın 12-15 yaş arasındaki sporcuların

lehine olduğu belirlendi. Ancak bu fark düşük bir etki büyüklüğüne sahiptir. Bu bulgu Üzüm, Polat ve Mirzaoğlu'nun (2009) çalışma oldukları çalışmanın bulguları ile çelişmektedir. Araştırmacılar çalışmalarında sporcuların yaş seviyesi yükseldikçe yabancılaşma tutumu sergilediğini ifade etmişlerdir. Aynı şekilde yapılan bir başka çalışmada sporcu yaşı yükseldikçe yabancılaşma eğilimlerinin arttığı ifade edilmektedir (Aktürk, Özen ve Üzüm, 2014). Bununla birlikte yapılan çalışmalar yaş faktörünün örgütsel bağlılık üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığını ifade etmektedir (Can ve Soyer, 2008; Çutuk, 2011; Gürer, Kılınç, Şahin ve Esentaş, 2014; Zorba, Çelik ve Mutlu, 2015; Shang ve Chih-Ming Ku, 2018; Jia ve Hu, 2018). Bu durumun sporcuların sadece yaşı ile değil aynı zamanda oynadıkları alan, klasman ile de ilgili olduğu söylenebilir. Genel olarak örgütsel bağlılık alanında yapılan çalışmalara bakıldığında; yaş seviyesi yükseldikçe bireylerin kendi alanları ile ilgili diğer alternatiflere daha kolay yönelebileceği ifade edilebilir. Bu bağlamda bireylerin yaş seviyesi azaldıkça kendi kurumlarına olan bağlılıklarının daha fazla olacağı söylenebilir.

Cinsiyet faktörünün örgütsel bağlılığın alt boyutları ile olan ilişkisine bakıldığında örgütsel bağlılığın alt boyutları ile $p < .05$ anlamlılık düzeyinde anlamlı bir fark olmadığı belirlendi. Yani örgütsel bağlılığın bireylerin cinsiyeti ile ilgisi olmadığı söylenebilir. Bu alanda yapılan çalışmalara bakıldığında örgütsel bağlılığın cinsiyet ile ilişkisinin olmadığını ifade eden çalışmalar bulunmaktadır (Zorba, Çelik ve Mutlu, 2015; Saati ve ark. ,2015; Güllü ve Koçak, 2016; Love ve Stemer, 2019). Ancak Love ve Stemer (2019) bu bulgunun daha önceki çalışmalarla çeliştiğini ifade etmektedir. Ulusal ve uluslararası düzeyde yapılan çalışmalara bakıldığında ise Love ve Stemer (2019)'in ifade ettiği gibi cinsiyet faktörünün örgütsel bağlılığı etkilediği çalışmaların da olduğu görülmektedir (Anshel ve ark. ,2003; Üzüm, 2010; Aktürk, Özen ve Üzüm, 2014; Togo, 2018; Dal, Keskin, Yurtseven ve Yurtseven, 2019). Ancak Love ve Stemer (2019)'in belirtmiş olduğu farklılığın sebebinin hem çalışmalara katılan hem de sporla uğraşan katılımcıların arasındaki farktan kaynaklandığı söylenebilir.

Çalışmaya katılan sporcuların yapmış oldukları spor dallarının örgütsel bağlılık arasındaki ilişkilerine bakıldığında; örgütsel bağlılığın her üç alt boyutunda da $p < .05$ anlamlılık düzeyine göre anlamlı bir farklılık olduğu belirlendi. Bu anlamlı farklılık ise raket sporları ile uğraşan sporcuların lehine olduğu görülmektedir. Ancak ilgili literatürde farklı spor branşlarındaki bireylerin örgütsel bağlılığı üzerine bir inceleme yapılmadığı gözlenmiştir. Bu bulgu çalışmanın diğer çalışmalardan farkını ortaya koymaktadır. Raket sporlarının ülkemizi temsil noktasında diğer branşlara göre daha yeni bir alan olması, bununla birlikte bu alanda çalışan antrenörlerin diğer spor branşlarına göre daha elit olması bulguların raket sporları lehine olmasını sağladığı ifade edilebilir.

Katılımcıların yapmış oldukları spor türleri ile örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişki incelendiğinde gruplar arasında özdeşleşme ve uyuşum alt boyutlarında anlamlı bir fark olduğu gözlemlendi. Bu farkın hangi grubun lehine olduğuna bakıldığında sıra ortalamalarının takım sporları ile uğraşan sporcularda daha fazla olduğu görülmektedir. Yapılan çalışmalara bakıldığında takım içerisinde örgütsel bağlılığın hangi durumlarda artacağını, bireysel veya takım olarak örgütsel bağlılığın nasıl değişeceğini ifade eden çalışmalar bulunmaktadır (Gürer, Kılınç, Şahin ve Esentaş, 2014; Saati ve ark., 2015; Lee, Yosuf, Geok ve Omar, 2017; Shang ve Chih-Ming Ku, 2018; Jia ve Hu, 2018; Ergün ve Eyisoy, 2019). Bu çalışmalara bakıldığında; takım olarak hareket etme, takım içindeki iletişim, takım ruhu gibi etmenlerin bireylerin takımlarına uyuşma düzeyinde de olsa bağlılığını ifade etmektedir.

Bu çalışmaya katılan sporcuların spor yılları ile örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişki incelendiğinde her üç alt boyut düzeyinde de gruplar arasında $p < .05$ anlamlılık düzeyine göre bir fark olmadığı belirlendi. Alanda yapılan çalışmalara bakıldığında spor yılı ile örgütsel bağlılık arasında olumlu veya olumsuz şekilde bir etkinin olduğunu ifade eden çalışmalar mevcuttur. Örneğin Üzüm, Polat ve Mirzeoğlu (2009) çalışmalarında uzun süre spor yapan sporcuların kısa süre spor yapan sporculara göre umursamazlık alt boyutunda daha düşük ilişkiye sahip olduklarını belirtmiştir. Aynı şekilde yapılan diğer çalışmalarda katılımcıların spor yılları ile örgütsel bağlılık arasında ilişkinin olmadığı çalışmalar mevcuttur (Üzüm, 2010; Çutuk, 2011; Aktürk, Özen ve Üzüm, 2014; Jia ve Hu, 2008; Çik ve Küçük, 2019). Bunun sebebinin bireylerin belirli bir düzeye ulaştıktan sonra bireylerin, alternatif olarak yapabileceği iş ve imkanlarına daha kolay ulaşması olarak yorumlanabilir.

Katılımcıların eğitim durumu ile örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişkiye bakıldığında gruplar arasında özdeşleşme ve uyuşum alt boyutlarında anlamlı farklılıkların olduğu görüldü. Elde edilen verilere göre eğitim seviyesi yükseldikçe bireylerin takımlarına olan bağlılıklarında azalma olduğu ifade edilebilir. Alanyazında yapılan çalışmalara bakıldığında eğitim seviyesi yükseldikçe örgütsel bağlılığın azaldığını ifade eden çalışmalar mevcuttur (Üzüm, 2010; Aktürk, Özen ve Üzüm, 2014; Zorba, Çelik ve Mutlu, 2015; Güllü ve Koçak, 2016; Shang ve Chih-Ming Ku, 2018; Love ve Stemer, 2019). Bu azalmanın bireylerin daha fazla sorgulamaları ve diğer bulgularda da ifade edildiği gibi alternatif olanaklara ulaşmasından kaynaklanabileceği söylenebilir.

Antrenör cinsiyetinin amatör sporcuların takımlarına olan bağlılıklarına olan ilişkisi incelendiğinde özdeşleşme ve uyuşum alt boyutlarında gruplar arasında farklılıkların olduğu belirlendi. Bu farklılıkların hangi grup lehine olduğuna bakıldığında sıra ortalamalarının kadın antrenörler lehine olduğu görülmüştür. Gruplar arasındaki bu farklılığın sebebinin kadın ve erkek

antrenörlerin sporculara yaklaşım tarzından kaynaklanabileceği söylenebilir. Bu bağlamda bu bulgu çalışmanın farklılığını ortaya koymaktadır.

5.3. Üçüncü Alt Probleme Yönelik Tartışma

Elde edilen verilerin analizi sonucunda antrenörlerin tutum ve davranışları ile örgütsel bağlılık arasındaki ilişki incelendiğinde bu ilişkinin amatör sporcuların verdiği geri dönüşlere göre düşük düzeyde olduğu belirlenmiştir. Alt boyutlar düzeyinde bakıldığında karakteristik özellikler ile özdeşleşme ve yabancılaşma boyutlarında düşük düzeyde pozitif ve negatif ilişki belirlenirken; antrenörlerin bilgi ve becerileri ile uyuşum ve yabancılaşma alt boyutlarında ilişki belirlenmiştir. Antrenörlerin adaletli olması alt boyutunda ise özdeşleşme ve uyuşum alt boyutlarında pozitif yönlü ilişkilerin olduğu görülmüştür. Alanda yapılan çalışmalara bakıldığında antrenörlerin tutum ve davranışlarının örgütsel bağlılık üzerine çalışmalara rastlanmaktadır. Bu çalışmalarda antrenörlerin tutum ve davranışlarının sporcular üzerinde olumlu etkiye sebep olacağı, bu etkininde sporcuların takımlarına olan bağlılıkları üzerinde etkili olacağını ifade etmektedir (Pensgaard ve Ursin, 1998; Ford ve ark., 2000; Anshel ve Wells, 2000; Can ve Soyer, 2008; Üzüm, 2010; Gürer, Kılınç, Şahin ve Esentaş, 2014; Aktürk, Özen ve Üzüm, 2014; Güllü ve Koçak, 2016; Togo, 2018; Dal, Keskin, Yurtseven ve Yurtseven, 2019; Çik ve Küçük, 2019; Saadati ve ark., 2015; Lee, Yosuf, Geok ve Omar, 2017; Shang ve Chih-Ming Ku, 2018; Jia ve Hu, 2018).

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar

Algılanan antrenör tutum ve davranışlarının amatör sporcuların takımsal bağlılıklarına etkisini incelemek amacıyla yapmış olduğumuz bu çalışmada sonuçlar şu şekilde ifade edilebilir. Amatör sporcuların yaşının antrenörlerinin davranışlarından karakteristik özellikleri açısından bir fark görülmezken; 12-15 yaş arasındaki sporcuların antrenörlerin bilgi ve beceri düzeylerinde ve adaletli olma duygularında kendilerinden büyük olan sporculara göre farklılık göstermektedir. Bu durumun hem bedenen hem de zihnen gelişmekte olan sporcuların diğer sporculara göre farklı algılanmasından kaynaklığı ya da sporcuların yaşı büyüdükçe antrenörlerine yönelik olarak algılarının eskisi kadar olumlu olmadığı şeklinde de yorumlanabilir.

Amatör sporcuların cinsiyetlerinin ise antrenörlerin davranışları ve algıları üzerinde herhangi bir etkisinin olmadığı belirlenmiştir. Yani sporcuların antrenörleri ile ilgili algıları cinsiyetlerinden bağımsızdır. Bu sonuç ilgili alanyazına göre farklılık göstermektedir. Çünkü Üzüm ve Aycan (2019) yapmış oldukları çalışma da kadın sporcular ile erkek sporcuların antrenör algılarının farklı olduğunu ifade etmişlerdir. Bu bağlamda sporcuların cinsiyetlerinin tek başına antrenörlerin tutum ve davranış algıları üzerinde etkili olmadıkları ifade edilebilir. Çünkü sporcuların spor süreleri, cinsiyetleri, profesyonel veya amatör olma gibi durumların sporcu gelişimini etkilediği söylenebilir.

Sporcuların yapmış oldukları sporun bireysel veya takım sporu olmasının antrenörlerin davranışları algılarına bakıldığında; bireysel spor ile uğraşan sporcularda antrenörlerin bilgi, beceri, taktik uygulama gibi davranışlarında anlamlı farklılıkların olduğu görülmektedir.

Sporcuların çalışma sürelerinin antrenör davranışları üzerindeki etkisi düşünüldüğünde, çalışmaya katılan amatör sporcuların antrenörlerin karakteristik özellikleri üzerinde anlamlı bir farklılığının olduğu görülmektedir. Bu farklılığa bakıldığında spor yapma süresi yükseldikçe gruplar arasındaki farkında değiştiği söylenebilir. Bu durumu amatör sporcuların eğitim düzeyi ile tutum ve davranış algıları arasındaki ilişki destekler niteliktedir. Çünkü sporcuların eğitim düzeyi yükseldikçe algıladıkları antrenör davranışlarında da değişikliklerin olduğu ifade edilebilir. Çünkü karakteristik özellikler alt boyutunda eğitim seviyesi yükseldikçe gruplar arasında fark oluştuğu belirlenmiştir. Tüm bu değişkenler içerisinde amatör sporcular,

antrenörlerinin cinsiyetlerinin sporcuların algıları üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığı belirlenmiştir.

Örgütsel bağlılığa etkileyen etmenler olarak bakıldığında amatör sporcuların yaşlarının takımlarına olan bağlılıkları üzerinde yabancılaşma alt boyutunda farklılık görülmüştür. Bu durum sporcuların yaşları küçüldükçe takımlarına olan yabancılaşmanın daha kolay olduğu şeklinde ifade edilebilir.

Amatör sporcuların cinsiyetinin takımlarına olan bağlılıklarına bakıldığında, cinsiyet faktörünün anlamlı bir ilişki sağlamadığı belirlenmiştir. Amatör düzeydeki sporcular için cinsiyetin bağlılık üzerinde bir etkisi yoktur. Ancak alanda yapılan çalışmalarda Love ve Stemer (2019) bu bulgunun daha önce yapılan çalışmalar ile çeliştiğini ifade etmektedir. Bu durumda cinsiyet faktörünün amatör sporcuların takımlarına olan bağlılıkları üzerinde tek başına etkili olmadığı ifade edilebilir.

Bu çalışmaya katılan katılımcılardan takım sporları ile uğraşan sporcuların örgütsel bağlılıklarının bireysel sporlar ile uğraşan sporcuların bağlılıkları arasında anlamlı bir ilişki olduğunu belirlenmiştir. Ancak spor branşları düzeyinde bakıldığında raket sporları ile ilgilenen sporcuların bu çalışmada yer alan diğer sporculara göre örgütsel bağlılığın üç alt boyutunda da farklılık olduğu belirlenmiştir.

Çalışmaya katılan sporcuların yapmış oldukları spor süreleri ile örgütsel bağlılığın alt boyutları ile gruplar arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir. Ancak alanda yapılan çalışmalarda sporcuların deneyim süresi arttıkça takımlarına olan bağlılıklarında azalma olduğunu ifade eden çalışmalar mevcuttur. Bu bağlamda amatör sporcuların spor sürelerinin tek başına takımlarına olan bağlılıkları üzerinde etkili olmadığı ifade edilebilir.

Katılımcıların eğitim düzeyleri ile örgütsel bağlılığın alt düzeylerinden özdeşleşme ve uyuşum boyutlarında grupların arasında anlamlı farklılıkların olduğu belirlenmiştir. Bu farklıların eğitim seviyesi yükseldikçe arttığı belirlenmiştir. Alanda yapılan çalışmalar eğitim seviyesi yükseldikçe örgütsel bağlılığın azaldığını ifade etmektedir.

Antrenör cinsiyetinin ise amatör sporcuların takımlarına olan bağlılıklarına olan etkisine bakıldığında kadın antrenörler lehine özdeşleşme ve uyuşum alt boyutlarında farklılıklar olduğu gözlenmektedir. Alanda yapılan çalışmalarda bu veriyi destekleyecek bir çalışma ile karşılaşılmaması bu sonucun farkındalık oluşturabileceğini ifade eder.

Algılanan antrenör davranışları ile örgütsel bağlılığın alt boyutları arasındaki ilişkiye bakıldığında, antrenörlerin tutum ve davranışlarının genel olarak düşük düzeyde pozitif bir etkisinin olduğu ifade edilebilir. Alt boyutlar bazında değerlendirildiğinde karakteristik özelliklerin yabancılaşma boyutu ile negatif yönlü düşük düzeyde bir ilişkisi belirlenirken,

özdeşleşme ve uyuşum boyutlarında orta düzeyde pozitif yönlü bir ilişkinin olduğu belirlenmiştir. Antrenörlerin bilgi ve becerilerinin sporcuların bağlılıklarında uyuşum ve yabancılaşma düzeylerinde orta düzeyde etkisinin olduğu ifade edilebilir. Adaletli olma alt boyutunda ise özdeşleşme boyutunda orta düzeyde pozitif bir ilişkiden söz etmek mümkündür.

6.2. Öneriler

Bu çalışma sonucunda elde edilen bulgular ve sonuçlara göre bilimsel olarak şu öneriler ortaya konulabilir.

- Yapılması planlanan yeni çalışmalarda amatör veya profesyonel sporcuların farklı spor branşlarındaki çalışmalarının sporcuların algıları ve örgütsel bağlılıkları üzerindeki etki incelenebilir.
- Sporcuların spor süreleri ile algıladıkları antrenör davranışlarının arasındaki ilişkiye göre amatör sporcularda farklılıklar gözlemlenirken; deneyimli sporcularda gözlenmemesinin nedenleri araştırılabilir.
- Amatör sporculara yönelik olarak yapılacak yeni çalışmalarda cinsiyet faktörünün geçmişteki çalışmalarla çelişki durumları incelenebilir.
- Yeni yapılacak çalışmalar ile profesyonel ve amatör sporcuların antrenör davranışlarını algılama ve takımlarına olan bağlılıkları incelenebilir.
- Amatör sporcuların takımlarına olan bağlılıklarına etkisinin ortaya konulan sebepler dışındaki sebepler incelenebilir.

Çalışma sonucunda alana yönelik şu bulgular ortaya konulabilir;

- Raket sporları ile uğraşan antrenörlerin hizmet içi eğitimler ile sporcular ile iletişim becerileri üzerinde çalışmalar yapılmalıdır.
- Erkek antrenörlerin sporcular ile iletişimi, bilgi ve becerileri konusunda çalışmalar yapılabilir.
- Eğitim seviyesi yüksek olan sporcuların takımlarına olan bağlılıklarını artırmak amacıyla yöneticiler tarafından motivasyonel tedbirler alınmalıdır.
- Spor yılı yüksek, deneyimli ve tecrübeli sporcuların takımlarına olan bağlılıklarına yönelik olarak motivasyonel tedbirler alınmalıdır.
- Yaş seviyesi küçük olan sporcular için örgütsel bağlılığın özdeşleşme ve uyuşum boyutlarında bağlılıklarını artırıcı tedbirler alınmalıdır.

KAYNAKLAR

- Aktürk AA, Özen G, Üzüm H.** Amatör düzeydeki futbolcuların örgütsel bağlılıklarının incelenmesi: Bolu ili örneği. *International Journal of Secince Culture and Sport* 2014, 1, 361-374.
- Allen NJ, Meyer JP.** The measurement and antecedents of affective, continuance and normative commitment to the organization. *Journal of Occupational Psychology* 1996, 63, 1-18.
- Anderson BM, Williams MJ.** Athletic injury, psychosocial factors and perceptual changes during stres. *Journal of Sports Sciences* 1999, 17, 735-741.
- Anshel HM, Jamieson J, Raviv S.** Cognitive appraisal and coping strategies following acute stres among skilled competitive male and female athlete. *Journal of Sport Behavior* 2003, 24, 128-141.
- Anshel HM, Wells B.** Source of acute stres and coping styles in competitive sport anxiety. *Stres and Coping*, 2000, 13, 1-26.
- Bakan İ.** Örgütsel Stratejilerin Temeli, Örgütsel Bağlılık, Kavram Kuram Sebep ve Sonuçlar. Ankara: Gazi Kitabevi, 2011,86-88.
- Becker HS.** Notes on the concept of commitment. *American Journal of Sociology*, 1960, 66, 32-40.
- Bilgili H.** Örgütsel Stres Örgütsel Bağlılık ve Öğrenilmiş Güçlülük İlişkisi Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kastamonu 2019, 62.
- Büyüköztürk Ş.** Sosyal Bilimler için Veri Analizi El Kitabı: İstatistik, Araştırma Deseni SPSS Uygulamaları ve Yorum. Ankara, Pegem Akademi Yayıncılık, 2017, 42-46.
- Can A.** Bilimsel Araştırma Sürecinde Nicel Veri Analizi. Ankara, Pegem Akademi, 2016, 36-37.
- Can Y, Soyer F.** The relationship between job satifaction and organizational commitment in spor. 10th International Sport Secince Congress. s139, 18-22 Mayıs 2008, Bolu.

Carron AV, Bennett BB. Compatibility in the coach–athlete dyad. *research quarterly. American Alliance for Health, Physical Education and Recreation* 1977, 48, 671-679.

Chelladurai P, Saleh SD. Dimensions of leader behavior in sports: Development of a leadership scale. *Journal of Sport Psychology* 1980, 2, 34–45.

Çırpan H. Örgütsel Öğrenme İklimi ve Örgüte Bağlılık İlişkisi. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1999,76-77.

Çık B. Küçük V. Sporcular tarafından algılanan antrenör davranışlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Avrasya Spor Bilimleri Araştırmaları* 2019, 4(1), 7-17.

Çutuk S. Spor İşletmelerinde Mesleki Tükenmişlik ve Örgütsel Bağlılık İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir, 2011, 56-59.

Dal S, Keskin B, Yurtseven E, Yurtseven N. 1. Lig Goalball oyuncularının örgütsel stres davranışlarının incelenmesi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi* 2019, 13(19), 1958-1975.

Doğan EŞ. Örgüt Kültürü ve Örgütsel Bağlılık. İstanbul, Türkmen Kitabevi, 2013, 58-61.

E Yılmaz, S. Aras. Türkiye'de Örgütsel Bağlılık Yazınının Genel Görünümü Türkiye'de Örgütsel Davranış Çalışmaları. Ankara Gazi Kitabevi, 2015, 53-57.

Erdoğan İ. İşletmelerde Davranış. İstanbul, Dönence Basım ve Yayım Hizmetleri, 1997, 42-43.

Ergün E, Eyisoy ME. Takım çalışması özelliklerinin takım performansına etkisi üzerine bir araştırma. *BMIJ* 2018, 6(4): 1455-1475.

Ermış E, Satıcı A, İmamoğlu O, Aydoğan, A. Adelosan Sporculara göre antrenör davranışları. *Kesit Akademi Dergisi* 2017, 3 (12), 589-599.

Ford IW, Eklund CR, Gordon S. An examination of psychosocial variables moderating the relationship between life stress and injury time-loss among athletes of a high standard. *Journal of Sports Sciences* 2000, 18, 301-312.

Güllü S, Koçak M. Profesyonel Türk voleybolcuların kulüplerine olan örgütsel bağlılık düzeylerinin incelenmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research* 2016, 2(4), 1188-1199.

Gürer B, Kılınç Z, Şahin M, Esentaş M. İşitme ve bedensel engelli sporcuların stres düzeylerinin bazı değişkenler yönünden incelenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi* 2014, 2(1), 22-34.

Hackett RD, Bycio P, Hausdorf P. Three-component model of organizational commitment. *Journal of Applied Psychology* 1994, 79, 15-24.

İnce M, Gül H. Yönetimde Yeni Bir Paradigma Örgütsel Bağlılık. Konya, Çizgi Kitabevi, 2005, 122-124.

Jia ZR, Hu T. A study of effects of supervisor-subordinate guanxi on organizational commitment and organizational citizenship behavior and perceived organizational support in ecology sport - case on coach-athlete. *Ekoloji* 2018, 27(106): 1077-1085.

Karasar N. Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara, Nobel Yayınları, 2016, 22-23.

Kilmen S. Eğitim Araştırmacıları İçin SPSS Uygulamalı İstatistik. Ankara, Edge Akademi, 2015, 66-72.

Koç H. Örgütsel bağlılık ve sadakat ilişkisi. *Elektronik Sosyal Bilimler* 2009, 8 (28), 200-211.

Koh KT, Wang CKJ. Gender and type of sport differences on perceived coaching behaviours, achievement goal orientations and life aspirations of youth olympic games singaporean athletes. *International Journal of Sport and Exercise Psychology* 2015, 13(2), 91-103.

Lee OC, Yusof A, Geok SK, Omar Z. Volunteerism, organizational justice and organizational commitment: The case of sport coaches in Malaysian schools. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences* 2017, 7(7), 387-401.

Love KG, Stemer A. Commitment to the university as defined by the Allen and Meyer model: Student-athlete versus nonstudent-athlete differences. *Journal of College Student Retention: Research, Theory & Practice* 2019, 2(1), 1-16.

Mathieu JE, Zajac DM. A review and meta-analysis of the antecedents, correlates and consequences of organizational commitment. *Psychological Bulletin* 1990, 108, 171-194.

Meyer JP, Allen NJ, Gellatly IR. Affective and continuance commitment to the organization: Evaluation of measures and analysis of concurrent and time-lagged relations. *Journal of Applied Psychology* 1990, 75(6), 710-720.

Meyer JP, Allen NJ, Smith CA. Commitment to organizations and occupations: extension and test of a three-component conceptualization. *Journal of Applied Psychology* 1993, 78(4):538-551.

Mowday RT, Porter LW, Steers RM. Employee-Organization Linkages: The Psychology of Commitment Absenteeism and Turnover. New York, Academic Press, 1982, 24.

Nicholls RA. Stressors, coping, and coping effectiveness among professional rugby union players. *The Sport Psychologist* 2006, 20(1), 314-329.

O'Neill JW, Davis K. Work stress and well-being in the hotel industry. *International Journal of Hospitality Management* 2011, 30(2), 385-390.

Örs M. Antalya tıp fakültesi hastanesinde, Antalya sosyal sigortalar kurumu hastanesinde ve Antalya devlet hastanesinde çalışan hekimler ile hemşirelerin örgütlerine bağlılıklarına ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası* 2003,4(2),56-68.

Pensgaard AM, Ursin H. Stress control and coping in elite athletes. *Scandinavian Journal of Medicine Science in Sports* 1998, 2(2), 183-189.

Saadati M. The relationship between perceived organizational justice, organizational commitment and job satisfaction. *Health, Spirituality and Medical Ethics* 2016,3(1),10-17.

Shang IW, Chih-Ming Ku G. How youth athletes satisfy their team? Identifying significant predictors of perceived coach leadership and team cohesion, team commitment: A hierarchical regression analysis. *International Journal of Sports Science & Coaching* 2018, 13(6), 883-890.

Soyer F, Sarı İ, Talaghir LG. The relationship between perceived coaching behaviour and achievement motivation: A research in football players. *Procedia-Social and Behavioral Sciences* 2014, 152, 421-425.

Togo OT. Kurumsal Spor Organizasyonlarının Örgütsel Bağlılık ve Yaşam Kalitesine Etkisinin Değerlendirilmesi. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2018, 73-75.

Unutmaz V, Gençer T. Antrenör yeterlilik ölçeği II'nin Türkçe uyarlama çalışması. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi* 2017, 2(2), 69-78.

Üzüm H, Aycan A. Antrenör davranışı algısında cinsiyetin etkisi. *BAİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 2019, 19(1), 243-252.

Üzüm H. Elit Sporcuların Örgütsel Stres Düzeyleri İle Örgütsel Bağlılık İlişkisinin İncelenmesi. Doktora Tezi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu, 2010,42-43.

Üzüm H, Polat E, Mirzeoğlu N. Organizational commitment of professional football players. The 11th ICHBER SD Europe Regional Congress & Exposition, p318-324, 22-24 April 2009, Antalya.

Yılmaz Altıparmak S. Örgütsel Stres ile Örgütsel Bağlılık İlişkisinde Algılanan Antrenör Desteğinin Moderatör Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2019, 76.

Zorba E, Çelik B, Mutlu TO. Sporcuların yöneticilere duyduğu güven ile örgütsel bağlılıklar arasındaki ilişki. *International Journal of Science Culture and Sport* 2015, 4, 188-196.

EKLER

Farklı Spor Branşlarında Algılanan Antrenör Davranışlarının Sporcuların Örgütsel Bağlılığına Etkisi

Sevgili sporcular,

Bu çalışmada farklı spor branşlarında sportif aktivitelere katılan 12-29 yaş grubu sporcularda algılanan antrenör davranışlarının sporcuların örgütsel bağlılığına etkisinin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Anket ortalama 10-15 dakika sürecektir. Bu ankete vereceğiniz yanıtlar, isim ve kişisel bilgiler bilimsel ahlak kuralları çerçevesinde kesinlikle gizli tutulacak ve size ait bilgiler bilimsel amaçlar dışında hiç kimseyle paylaşılmayacaktır. Ankette bulunan sorulara vereceğiniz yanıtların doğruluğu, araştırmanın niteliği açısından oldukça önemlidir. Bu araştırma ile ilgili sormak istediğiniz tüm soruları uygulamayı yürüten Prof. Dr. Kürşat KARACABEY (053304771351; kkaracabey@adu.edu.tr) ve Adem EVCİL'e (05437711453; ademevcil@gmail.com) uygulama sırasında veya sonrasında e-posta yoluyla ve telefonla sorabilirsiniz. Katılımınız için teşekkür ederiz.

Prof. Dr. Kürşat KARACABEY
Sorumlu Araştırmacı

Adem EVCİL
Yardımcı Araştırmacı

EK 1. Kişisel Bilgi Formu:

Branşınız nedir? :

Yaşınız kaçtır? :

Kaç Kilogramsınız?:

Boyun kaç cm dir?:

Kaçın sınıfta okuyorsunuz? :

Kaç yıldır spor yapıyorsunuz? :

Anne-Baba Mesleği nedir?:

Ailenizin Aylık Geliri Nedir?

Cinsiyetiniz nedir? : Kız

Erkek

EK 2. Elit Sporcu Örgütsel Bağlılık Ölçeği (ESÖBÖ)

Ölçek Maddeleri		Hiçbir zaman	Nadiren	Ara sıra	Sık sık	Her zaman
1.	Kulüp yönetimi benim iyiliğimi düşündür.					
2.	Kulüp yönetiminin koyduğu kurallara uyarım					
3.	İşimden başka işlere karışmam.					
4.	Kulübümün çevre tarafından yeterince tanınmasını önemserim					
5.	Kulüp yönetimi ile uyuşum içindeyim					
6.	Kulüp yönetimi ile uyuşum içindeyim					
7.	Takım arkadaşlarımın sorunları beni ilgilendirir.					
8.	Kulübüm de sporculara önem verildiğine inanıyorum.					
9.	Takımındaki değişikliklere uyum sağlarım.					
10.	Çalışmalarım biter bitmez kulüpten ayrılırım.					
11.	Kulübümün geleceği ile ilgilenirim.					
12.	Kulübümde yapılan toplantılara gönüllü katılırım.					
13.	Takım arkadaşlarımdan hoşnutum.					
14.	Kulüp yönetimine öneri götürmem.					
15.	Başka bir takım bulamadığım için bu takımda oynuyorum.					
16.	Kulübümde üstün başarı sağlamak amacımdır.					
17.	Kulüp dışında bile kulübümü düşünürüm.					
18.	Takım ile ilgili görevlerimi umursamadığım olur.					
19.	İşimi kendime uygun bulurum.					
20.	Kulübümün çevresine yapacağı etkinliklere katılırım					
21.	İşimden hoşnutum.					
22.	Kulübümde kendimi güven içerisinde hissediyorum.					
23.	Kulübümde çok kulüp dışı beni ilgilendirir.					
24.	Kulübüme gidip gelmede zorlanıyorum.					
25.	Kulübümdeki toplantılara ilgi duymuyorum.					

26.	Çevremde kulübümle övünüyorum.					
27.	Kulübümde mutluyum.					
28.	Kulüp yönetimi ile iyi geçinirim.					
29.	Kulüp yönetiminin başarısı beni ilgilendirmiyor.					
30.	Arkadaşlarım tarafından kullanıldığımı düşünüyorum.					
31.	Kulübüme gitmeyi canımın istemediği zamanlar olur.					
32.	Bu kulüpten başka bir kulüpte rahat edemem.					
33.	Kulüp yönetiminin sorunları ile ilgilenmem.					
34.	Kulübümde huzur içindeyim.					
35.	Kulübümden hoşnutum.					

EK 3. Algılanan Antrenör Tutum Ve Davranışları Ölçeği (AATDÖ)

Ölçek Maddeleri		Hiç bir zaman	Nadiren	Ara sıra	Sık sık	Her zaman
1.	Galibiyet için yasal olmayan yöntemlere başvurur.					
2.	Başarısızlık durumunda sporcuları suçlar.					
3.	Sporculara herhangi bir konuda açıklama yapmaz.					
4.	Sporcuları tehdit ederek motive eder.					
5.	Performansı yüksek olan sporculara daha fazla değer verir.					
6.	Kendi çıkarları için statüsünü kullanır.					
7.	Sorumsuzca davranır.					
8.	Çoğu zaman tutarsız davranır.					
9.	Yalan söyler.					
10.	Galibiyet için sporculardan kural dışı hareket etmesini ister.					
11.	Kişisel tercihlere saygı duymaz					
12.	Karşı cinsten sporculara daha anlayışlı davranır.					
13.	Taktiksel olarak oyunu iyi çözer.					
14.	Oyun içerisinde risk almaktan kaçınmaz.					

15.	Takım çalışmasına önem verir.					
16.	Antrenmanları plan dahilinde yapar.					
17.	Alandaki yenilikleri sürekli takip eder.					
18.	Sporculardan yapamayacağı şeyler ister.					
19.	Alan içinden gelmesi bizim için bir avantajdır.					
20.	Yetersiz kaldığı durumlarda şiddete başvurur.					
21.	Beklentilerimi karşılar.					
22.	Müsabaka esnasında ihtiyacım olan taktikleri verir.					
23.	Müsabaka esnasında hakemlerle sürekli tartışır.					
24.	Antrenman esnasında eksik yönlerimi geliştirir.					

Ek 4. Ölçek Kullanma İzni

27.11.2019

Gmail - Ölçek Kullanma İzni

Adem Evcil <ademevcil@gmail.com>

Ölçek Kullanma İzni

2 ileti

Adem Evcil <ademevcil@gmail.com>
Akcı: uzum_h@ibu.edu.tr

5 Kasım 2019 11:54

Kıymetli hocam;
Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans yapmaktayım. "Farklı Spor Branşlarındaki antrenör davranışlarının sporcuların örgütsel bağlılığına olan etkisinin incelenmesi" isimli tezimde kullanmak üzere geliştirmiş olduğunuz iki ölçeği;
1-Algılanan antrenör tutum ve davranış ölçeğini,
2-Elit sporcuların örgütsel bağlılık ölçeğini kullanmak için izninizi istiyorum.
Teşekkür ediyorum.

Hanifi ÜZÜM <uzum_h@ibu.edu.tr>
Akcı: Adem Evcil <ademevcil@gmail.com>

6 Kasım 2019 13:40

Sayın Adem EVCİL;
Yapacak olduğunuz Yüksek Lisans Tezinizde ben ve arkadaşlarımla geliştirmiş oldu "Algılanan antrenör tutum ve davranış ölçeğini ve Elit sporcuların örgütsel bağlılık ölçeğini" kullanabilirsiniz. Çalışmanızda başarılar dilerim.
Doç. Dr. Hanifi ÜZÜM
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Spor Bilimleri Fakültesi
BOLU

Kimden: "Adem Evcil" <ademevcil@gmail.com>
Kime: "Hanifi ÜZÜM" <uzum_h@ibu.edu.tr>
Gönderilenler: 5 Kasım Salı 2019 10:54:14
Konu: Ölçek Kullanma İzni
[Aktarılan mesaj girdisi]

Ek 5. Bolu Valiliği İzin Dilekçesi

22.03.2019

TC.

BOLU VALİLİĞİ'NE

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Programı Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Yüksek Lisans Programı 1724400138 nolu öğrencisiyim."Farklı Spor Branşlarında ki Antrenör Davranışlarının Sporcu Bağlılığına Olan Etkisinin İncelenmesi" konulu Yüksek Lisans Tez çalışmamı Bolu Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü'ne kayıtlı lisanslı sporcular ile yapabilmek için gerekli izinlerin verilmesini saygılarımla arz ederim.

Adem EVCİL

Adres; İzzet Baysal Mahallesi Bilge Sokak

Hotoğlu Apt. Daire 1

05437711453

EK. Yüksek Lisans tez çalışmasında kullanacağım anket ve ölçekler dilekçe ekindedir

il yazı işl. md'ne
gönderen
Adem Evcil
Bolu İl Müd.
Müh.
Müh.

Ek 6. Bolu Gençlik ve Spor Müdürlüğü İzin Dilekçesi

T.C.
BOLU VALİLİĞİ
İl Yazı İşleri Müdürlüğü

Sayı : 98064033-492-....
Konu : Yüksek Lisans Tez Çalışması (Adem EVCİL)

.. / .. / .....

BOLU GENÇLİK VE SPOR İL MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : Adem EVCİL'in 22.03.2019 tarihli dilekçesi.

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi Adem EVCİL tarafından "Farklı Spor Branşlarında ki Antrenör Davranışlarının Sporcu Bağlılığına Olan Etkisinin İncelenmesi" konulu Tez çalışmasını Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü'ne kayıtlı lisanslı sporcularla yapmak istediği ekte gönderilen ilgi dilekçesinden anlaşılmış olup, talebi Valiliğimizce uygun görülmüştür.

Adı geçene yapacak olduğu tez çalışmasında gerekli kolaylığın sağlanmasını rica ederim.

Çağlayan KAYA
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek: İlgi dilekçe ve ekleri

Bolu Valiliği İl Yazı İşleri Müdürlüğü Tabaklar Mah. İzzet Bayral Cad. No 2
Telefon No: (374)215 37 60 Dahili: 166 Faks No: (374)215 03 33
e-Posta: ilyazisleri@bolu.gov.tr İnternet Adresi: <http://www.bolu.gov.tr>

Bölge için: Enis ÖZTABAK
Şef
Telefon No:

Ek 7. Etik Kurul Raporu

ADÜ Evrak Tarih ve Sayısı: 21/11/2019-E.72117

T.C.
AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığı
Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu

Sayı : 92340882-050.04.04
Konu : Kararlar

Sayın Prof.Dr. Kürşat KARACABEY
Öğretim Üyesi

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'nun 13.11.2019 tarihinde yapılan olağan toplantısında çalışmanızla ilgili alınan 7 nolu karar aşağıda sunulmuştur.
Bilgilerinize sunarım.

e-imzalıdır
Prof.Dr. Ayden ÇOBAN
Kurul Başkanı

KARAR 7:

Protokol No : 2019/030

Sorumlu Yürütücü : Prof.Dr. Kürşat KARACABEY

Spor Bilimleri Fakültesi Spor Sağlık Bilimleri
Anabilim Dalı

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Spor Sağlık Bilimleri Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Prof.Dr. Kürşat KARACABEY'in "**Farklı Spor Branşlarında Algılanan Antrenör Davranışlarının Sporcuların Örgütsel Bağlılığına Etkisi**" konulu yukarıda bilgileri verilen klinik araştırma başvuru dosyası ile ilgili belgeler araştırmanın gerekçe, amaç, yaklaşım ve yöntemleri dikkate alınarak incelenmiş ve uygun bulunmuş olup, çalışmanın başvuru dosyasında belirtilen merkezlerde (TÜBİTAK başvurusu bütçe onayının (hizmet sözleşmesinin) dosyaya konulmak üzere gelmesi şartıyla) gerçekleştirilmesinde etik ve bilimsel sakınca bulunmadığına oy birliğiyle karar verilmiştir.

Yine sorumlu araştırmacıya; Form 2'nin 11.1.'in son bölümünde taahhüt edilen çalışma bittikten sonra nihai raporun, [Sonuç Raporu (web'te), BGOF (Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu-gönüllüler tarafından bizzat kendilerinin kendi adı-soyadını yazması ve imzalamasının sağlanması ile adreslerinin eksiksiz olarak formlara yazılmasına dikkat edilmelidir.) ve ORF (Olgu Rapor Formu/Anket)] lerin gönderilmesi gerektiğinin hatırlatılmasına ve sorumlu yürütücülerinin bu hususa özen göstermesi gerektiğinin bir kez daha vurgulanmasına oy birliğiyle karar verilmiştir

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

ÖZGEÇMİŞ

Soyadı, Adı : EVCİL Adem
Uyruk : T.C .
Kimlik No : 38039109104
Doğum yeri ve tarihi : Bolu\26.07.1986
E-mail : ademevcil@gmail.com
Yabancı Dil : İngilizce

EĞİTİM

Derece	Kurum	Mezuniyet tarihi
Doktora	xxx	
Y. Lisans	xxx	
Lisans	Abant İzzet Baysal Üniversitesi/ Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu/ Antrenörlük Eğitimi	01//02/2016